

Luceafărul

Săptămânal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Consonanțe istorice

Importanța istorică a zilei de 8 Mai ni se relevă prin chiar semnificațiile în plan politic, ideologic și social ale momentului respectiv, în consonanță cu însăși tradiția, cu fuziunea constituției de sine a clasei muncitoare românești și în consonanță cu însăși lupta de care avea să o poarte pentru împlinirea idealurilor de libertate și dreptate, perioada de izbucnire și dezvoltare a mișcării revoluționare, observăm că ideile revoluționare, tezele și conceptele socializmului științific erau viu răspândite în rândurile muncitorimii și încă în urmă cu 90 de ani odată cu constituirea P.S.D.M.R., ele au trezit un larg ecou și o largă aderență. Viitorul 1983 — se spunea atunci, la întemeierea partidului, va fi al clasei muncitoare, fapt revelator pentru trănicia idealurilor revoluționare de la mijlocul secolului trecut, pentru continuitatea și viabilitatea lor, chiar dacă vremelnic ele fuseseră înăbușite. În lumina unei asemenea continuități se înscrie ziua de 8 mai 1921, momentul creării partidului comunist, eveniment care consacră deplin capacitatea de organizare, inițiativa de luptă și acțiune ale clasei muncitoare, expresie a unei angajări istorice fără precedent pentru înființarea unui nou destin, socialist, pe pământul patriei, pentru asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale poporului, ale întregii națiuni. Pe traseul acestui destin, istoria modernă a României a cunoscut momente de grave încetări, de grele lupte, pagini de neplăcut eroism, jertfă și sacrificiu prin care partidul nostru comunist s-a dovedit în înălțimea marilor sale misiuni. Străbătând experiențe și situații multiple, el, partidul, ca să înfăptuiască libertatea și dreptatea, să garanteze independența și suveranitatea, a trebuit să frângă nenumărate prejudecăți și, liber și independent, să edifice o întreagă politică a acestor principii, în concordanță cu interesele și aspirațiile națiunii, cu specificul condițiilor istorice în care s-a format și trăiește poporul român.

Stim și se cuvine de fiecare dată să amintim că dacă această perioadă a devenit una dintre cele mai semnificative ale contemporaneității noastre, aceasta se datorează faptului că la conducerea supremă partidul și țara au investit un desăvârșit patriot și revoluționar, pe omul prin

a cărui gândire și acțiune s-au înnoit toate conștiințele vieții noastre politice și sociale iar întreaga noastră existență a luat un curs nou, al celor mai mari prefaceri revoluționare. Politică internă și externă rădăcinile ei emana în toată principialitatea și concretețea ei de la secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și s-a constituit într-un vast orizont al construcției materiale și spirituale în toate domeniile de activitate. Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului au adoptat măsuri și programe deosebite pentru prezentul și viitorul patriei, astfel încât în cele mai diferite sfere ale existenței străbate un flux proaspăt de consecvență și apăsare un argument puternic de continuitate. Imaginea României de acum și din viitor face parte din imaginea propriei noastre condiții și a propriei noastre conștiințe despre noi. Control vital al întregii națiuni, al întregii societăți, Partidul Comunist Român, ne conține în datele și semnificațiile istorice sale iar opera sa contemporană, legată nemilcovit de opera și biografia secretarului său general, înseamnă și un omagiu adus momentului de la 8 mai 1921, un omagiu adus istoriei mișcării noastre muncitorești, poporului în mîntea și înima căruia au trăit și trăiesc cele mai înalte tradiții, idealurile cele mai înalte ale luptei pentru progres și civilizație.

Coincidența a făcut ca tot în această lună, pe 8 mai să sărbătorim ziua cînd, în 1945, popoarele lumii au putut celebra victoria asupra fascismului, punind astfel capăt războiului în Europa. La 8 mai 1977 ne-am proclamat independența de stat, o altă victorie care, unită în semnificație cu cea a primăverii din 1945, depune o vie mărturie asupra contribuției poporului nostru la lupta pentru cauza libertății și independenței popoarelor, a păcii și înțelegerii internaționale. Contribuție care, în actualele condiții, își găsește o nouă confirmare prin demersurile neîntrerunse ale României, ale președintelui său, pentru înființarea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră, a unei lumi în care să guverneze principiile independenței și suveranității, ale respectului, egalității și cooperării, pentru salvagardarea umanității.

Lucaefărul

Monumentul Victoriei de la Constanța, operă a sculptorului Boris Caragea

Partidul

Vii din străfundul zbaterilor noastre, Din adâncimi ce le-am visat mereu, Partid al comunistilor, iubire, Partid al vieții cîntecului meu.

Ne ești lumina care ne arată Și ne-a creat neobosit drum, Ești năzuința noastră spre mai bine Și creatorul patriei de-acum.

Senin și drept, și ziditor de țară Trezind prin lupte fără de sfârșit, Al fost cu nimeni pe-azi în viață, Acela care veșnic ne-ai iubit.

Ne-ai scris frumos istoria cu aur, Cu-acea lumină fără moarte decî, Cu-acea iubire care va rămîne Și n-o va șterge nimenia în veci.

Veți fi prin Ceaușescu totdeauna Dreptate, viață, libertate-n mers, Puterea care va învinge timpul Și va rămîne stea în univers.

Nicolae Velea

Virgil Carianopol

„Eu am luat-o fără drum în sus“

În mod cu totul surprinzător, într-o literatură ca a noastră, suspectată de inflația ruralistă și spirit filotărănesc, Mihai Beniuc este primul mare poet provenit direct dintr-o plugară, care și-a schimbat, din mers, „sapa-n condei și brazda-n călmărar”. Omagindul astăzi, aducem omagiu nostru clasei care ne-a asigurat, veacuri de-a rîndul, supraviețuirea ca popor, și ne-a lăsat moștenire florile alese ale minții și sufletului ei. Dacă proza, prin Creangă și Slavici, ridicase pe omul ogoarelor la demnitatea creației majore, poezia, gen mai dificil din cite se vede, înfuziase să și trimită mesajul (Cosbuc, Goga, Cotruș erau, totuși, fii de intelectuali ai satului, preoți) lăsinid, firește, la o parte pe autorul **Mioritei** care este, însă, colectiv. I-a revenit, prin urmare, sărbătorului de azi, onoarea și în același timp povara de a intra primul, cu poemele sale, „ca țărănul printre snopi de grâu”, în istoria literaturii române.

Faptul, de ordin pur biografic mai întii, a lăsat consecințe puternice în poezie. Simțim în ea o uriașă și clocotitoare energie, un vulcan în stare de incandescență și erupție, și cel mai inspirat titlu din cele circa 40 de volume este, desigur, **Înima bătrînului Vezuv**. Evident, ar fi în favoarea poetului să-i reducem registrul sensibilității la poezia explozivă ori sedicioasă, revendicativă și socială, evantaiul tematic și complexitatea temperamentală-etică fiind mult mai largi, epulzind aproape toate ipostazele posibile ale poeziei. Dar, încercînd să-i desprindem facultatea dominantă, fără îndoială că aceasta nu se poate numi decît revoltă, altădată pe spiritul justitiar al lui Horia, Avram Iancu, Andrei Mureșanu și al tuturor martirilor din spațiul, de mai multe ori sfînt, al Ardealului. Vitalismul și energetismul poeziei lui

Pompiliu Marcea

Continuare în pag. a 8-a

Piscuri semene

În fiecare an, în prima parte a lunii mai, traim de fapt retrăim proaspăt și ascuțit, zile de înaltă vibrație patriotică și de masivă, greu, apăsătoare semnificație istorică, zile care — au fost și vor fi date. Pentru că ele au intrat definitiv, fără sovărire și fără antecameră în istorie și — structurate de timp condensat — s-au fixat temeinic pe orbita timpului și pămîntului nostru național unde s-au rotit și se vor roti luminose, orbitoare și pure, — emoționîndu-ne, copleșindu-ne pe tot timpul duratei noastre și a urmașilor noștri. Sint zile — date pe care calendarul le reține și le menține bătute și sifilate în aur și poartă ca „frământul”, viscolul și justitia istoriei noastre, a așezat umăr lîngă umăr, timp lîngă timp lîngă două piscuri al timpului vitejiei, dărării și eroismului românesc neopregăt.

Nouă mai 1877, nouă mai 1945. N-au fost și nu sînt accidente ori suprapuneri întâmplătoare, ele se încrustează în legitate și necesitate istorică și tîsnește din antebrațele vie în timpul îndelung zbuciumat al țării, întemeiat pe lucrarea de secole, întocmită înțelept a poporului nostru, bizuții pe darurile de generozitate, sensibilitate și inteligență, abilitate și negăție și recititate ale frunțășilor români chibzuiți și atenți atît la „treburile dinăuntru” cit și la „treburile dinafară” ale țării.

Ele, aceste zile — date ori momente de vîrf — au izvoit organic, imperios necesar din aspirația și efortul mereu

- În acest număr : • „Adevărul” de Ion Gh. Pană • „Luptele de la porțile Moraviei” — memoriile de general-locotenent (r) Ion Botea • Poeme omagiale • „Spații care devin literatură” • Semnează : • Gheorghe Schwartz • Dumitru Sînteanu • Horia Ungureanu • Florin Bănescu • ANTOLOGIA „LUCEAFĂRUL” • Laureatul al Festivalului de poezie patriotică „Odă pămîntului meu — Mihai Dragomir” • Poezi brăilene • Cenaclul „Numele poetului” • Versuri de • Dan David • Valeriu Stancu • Marcela Mariana Milcu • Marius Petrescu • Numele poeziei de Cezar Ivănescu • „Literatură originilor” • Articole de : • Vasile Măcoviciuc • Aurel Bohariu • Rodica Pop • Înmormîntarea scriitor de Tudor George • Cronica literară • Viața cârților • „Ion Agărbiceanu” de Nicolae Ciobanu • „Dosar al gândirii social-politice eminesciene” de Al. Oprea

Simbol al unității de luptă al clasei muncitoare din România

Raportul muncitoresc al întrecerii sociale în cinstea sărbătorii muncii răspunde într-un vibrant arc peste timp acestor idealuri. Răspuns cu pace — luptei, cu inscrierea în Constituția țării a drepturilor și datoriei de a munci, a prețuiți omului prin ceea ce dă societății, prin ceea ce lasă viitorului. România este o țară a muncii și a demnității, a preocupării permanente pentru munca în pace a lumii, în această perioadă tensionată de interese contrarii, de cursă frenetică pentru supremație prin armă.

Din totdeauna scut, din totdeauna doritor de pace, poporul român și-a exprimat și prin sărbătorirea muncii acest crez secular. În 1918 sau în 1919 și în special în perioada anilor apăsăți de norii negri ai fascismului și războiului, poporul nostru a demonstrat șov lozinci care se pronunțau împotriva războiului imperialist al marilor puteri, a politicii de dictat și forță îndreptate împotriva statelor mici, pentru solidaritate și pace, pentru înțelegere între popoare, pentru apărarea unității și integrității patriei. În proiectul de program al Partidului Socialist Român din memorandumul an al fărării statului național unitar român, 1918, se preciza din nou cu fermă ideea, că „partidul revoluționar luptă pentru schimbarea totală a organizației sociale burghize, pentru cucerirea mijloacelor politice și economice din mîinile burghizilor și intronarea puterii proletariului, pentru reorganizarea societății socialiste, care formează unitel său scop. România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mîine”.

În anii ce au urmat înfăptuirii statului național unitar, manifestările de 1 Mai au îmbrăcat un caracter mult mai larg, imprimat de avîntul revoluționar al maselor muncitoare, de etapa luptei de clasă din România, în istoria poporului proletariului. Tot o primăvară a adus, fărîrea în chip unitar la Congresul din mai 1921 a Partidului Comunist Român, stegarul destinului istoric al poporului român.

Cu începerea de la această dată, de primă mărime în istoria mișcării revoluționare, în istoria luptei de clasă din România, în istoria poporului român putericele întruniri și manifestări preluete de ziua de 1 Mai, constituie adevărate programe de luptă pentru consolidarea statului, pentru reforme cu adevărat democratice, pentru libertate socială și națională, pentru solidaritate cu „lupta tuturor asupriților lumii”. În cînd autoritățile burghize considerau că dînd ordo-

ODĂ

In neclintirea noastră milenară
eroul cel dintîi e-o-ntrăeagă țară
ce din adîncul veacurilor nou
a fost crescut și un partid erou

azi fără dovadă dreptă și mîndrie
fîntîinile ni-s limpezi și invie

din suferință și trăire rare
apele veșnic în neatinare

ne sprijinim pe țărmul unei mări
cu palme de țărani și muncitori
și oșebim în lume un bărbat
ca patria de sfînt și-adevărăt.

Ion Nicolescu

SUB STEAGUL PARTIDULUI COMUNIST

Îmi revin în mîntea întâmplări de demult, cu oameni de treabă, în toate la locul lor, chibzuiți și cuvîncioși — lucratori prin mici ateliere, zilleri, învățători de sat, țărani — asupra cărora, cînd nu te așteptai (și nici eu nu se așteptau), cădea, ca un trînzet, acuzația de : comunist. Mulți dintre aceștia trăiau departe de frîntîmările politice, iar despre unii cred că nu mînsel afirmînd că nici nu aflaseră de existența partidului comunist. Atunci, de unde pină undă această acuzație ? Am înțeles că unii aruncaseră, acolo, o vorbă ce nu convenise autorităților. Ori, se împotrîviseră la cite impozite și mizerii li se cerea să suporte. Mai exact : adoptaseră o anume atitudine. Nu toți erau reținuți, anchețai, urmăriți. Eu am rămas o vreme cu această nedumerire : de ce li se zicea — comunist — dacă nu erai membru al partidului comunist ? Din hîrtii îngăbenite, adunate în maldără și adăpostite prin arhive, am desprins formulările : purtători de ideologie, de idei, contaminare cu microbul comunist. Un raport cu mențiunea „strict secret” aducea o lămurire — pe care o comprîm în citeva rînduri : Acum (era prima vară lui 1934) problema numărului unu credem că nu sînt membrii partidului, știuți de noi (siguranța...) — și care se află fie în închisori, fie în libertate supravegheată, și purtători de ideologie, unii chiar fără să știe, fără voință, cel contaminat... Așadar, organele de represaliune se angajaseră într-o luptă cu ideile pe un front larg, pe un teren nesigur. Căci, se știe prea bine, ideile ce au forța de a eprinde stări de fapt interesînd multimele — nu pot fi oprite, anchețate, suprimate : erau ideii simple, pe înțelesul și în simțirea de viitor, de libertate, dreptate socială și un tral demn.

Ce se petrecea în România interbelică ? În 1921 comunistii intră în viața politică a țării. Acest moment s-a dovedit de răscruce, mișcarea comunistă impunîndu-se de la început, chiar în condițiile arestării congresistilor care, totușă fără rezerve afilierea la Internaționala III-a — și a procesului din Dealul Spirii din 1922, intențat sub acuzația de atentat la siguranța statului, convenită cu inamicul etc. În 1924, prin „Legea pentru persoanele juridice”, partidul comunist este scos în afara legii, situație în care se va

afla pină la 23 august 1944. La 10 aprilie 1924, prin reprezentanții săi, partidul asigură că nu va părăsi postul de conducător al maselor muncitoare exploatare. Acest angajament a fost respectat chiar și în cele mai grele împrejurări din difuzarea în mase tot mai largi a ideilor de libertate și dreptate. Perioada ce urmează tocmă despre aceasta depune mărturie. În toamna lui 1933, la propunerea P.C.R. la fîntă Blocul Muncitoresc Tărănesc — cuprinzînd formațiuni politice cu orientare democratică în acea etapă, B.M.T. obțin un triumfător succes în alegerile pentru consiliile populare. Partidul comunist adoptă tactica imbinării muncii ilegale cu cea legală, prin infiltrarea în organizații democratice. Încep însă a se preciza divergențele de păreri și tactici. Treptat, își fac loc și teze greșite, în dezacord cu situația de la noi, privind problema națională, rolul căminatelor, chestiunea agrară. Aprecierile asupra stadiului mișcării, a etapei revoluționare, erau și ele în bună măsură eronate. În 1926 secretarul general al partidului este nevoit să părăsească țara, pe

Nicolae Țic

Continuare în pag. a 11-a

Martorul nevăzut

Cetățeanului aflat în afara vieții literare și literare și a scrierilor deosebite, dar apăsătoare, hotărît, de o mare ciudătenie. El ar afla, așadar, că un artist respectat plecase din țară să scrie străin de rumore zile, spre a cobori foarte rar de acolo, cultivînd efectul, ca o simfonie, printre muritori. Eu am cititorul, denumit adeseori „public” cu un cuvînt mult prea îndistinct, vietește ca și mine în sîrta contemporaneității, gîndind că scriitorul e acela care, prin înțelegere și exercițiu, poate să denumească ceea ce e o simplă întorsătură mut, presimțite, pricepe și ar voi să exprime. Cititorul acesta, denumit „public”, e în definitiv „fratele nostru”, rămas în țară să crească vite și să cultive pămîntul sau ajuns la oraș sau la sat muncitor, funcționar, medic, inginer, învățator. El face ceea ce am fi putut face și noi care facem ceea ce îl trebuie și lui ca să fie, psihologic și moral, mai cultivat. Insoțesc nu o dată și prietenii poezi și prozatori care merg, uneori, la sute de kilometri ca să se întâlnească sîrbătorile, cu cititorii. Sint, printre ei, autori dintre cei mai importanți.

Artur Silvestri

Continuare în pag. 9-a

conf. univ. dr. Mircea Mușat
Continuare în pag. a 11-a

REMEMORĂRI

TATA IANCU

asa l-a botezat în semn de alint Eugen Barbu pe bărbatul veșnic elegant, ca un mire gata să se prezinte în fața offerului stării civile, plepănat „fir cu fir”, cu batista albă ca o ureche de hermină disceret a lavandă.

Mă uitam mai deunăzi la el și mi-am zis că prietenul meu, (poetul baladist cum se auto-definește), Tatal Iancu, nu are vîrstă.

Păi, să tot fie cincizece ani de cînd îl cunosc și-am lucrat împreună de ze și și, uneori, noapte de noapte, (mai ales în deplasări !), în folosul obștei scriitoricești. Și nu numai...

Crescut la școala lui Petru Groza, băiatul de țărani din Făget și-a făcut un idoli din ilustrul politician și mărturisese că-a învățat de la el stăruință, diplomația temperată, utilitatea sursului și știința administrației ireproșabile. Așa este !

Are prestanța unui prefect de județ, răbdare de duhovnic, abilitate de finanț și o doză de talent atotrice : care-l transformă din piscic în leu.

Chivernisește banii scriitorilor de peste două decenii, dacă nu mă înșel, cumpăneste acest (ce-a-re) (a se citi Casă de ajutor reciproc), orientîndu-se lute, tînguindu-se, argumentînd, invocînd legi, tîind din sumă, mai adăugînd, și pină la urmă, după ce jură că nu aprobă „întîncă mă leagă, mă !”, aprobă nici cit vrea solicitantul, nici cit speră el, oricum, să fie bine și, vorba lui Fănuș — „toată lumea fericită și cu lucruri pe obraz...”

L-a iubit pe Zaharia Stancu ca un fiu și se teme de el din respect și-l ocrotie și-l suportă descărcările trecătoare de multe ori cu mine

Mircea Micu

Continuare în pag. a 8-a

ION GH. PANĂ

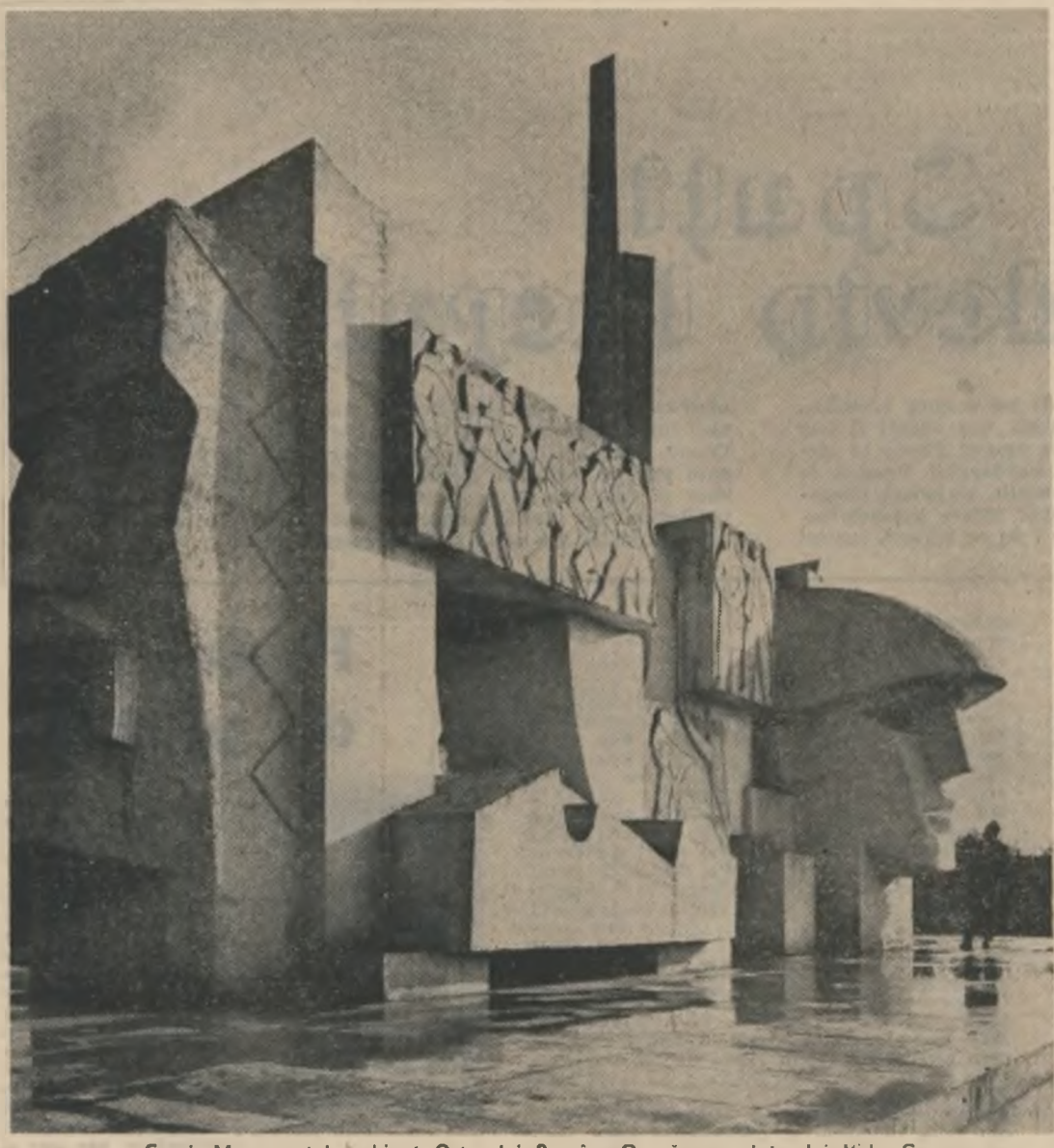
Adevărul

...Sub mingiera caldă a soarelui de 9 Mai, 1945, într-o localitate din Bohemia, cu numele Bistra, a cantonat în după amiaza aceleiași zile întregul regiment. După vreo oră s-au distribuit scrisorile sosele din țară.

Într-o cameră dintr-un cantonament de la marginea comunei, Gheorghe Vulpe se lasă pradă gândurilor. El era cel mai trist din unitate. Așa l-a găsit căpitanul Fulger, făcând inspecția ordonată de colonel. Mai bine spus, ofițerul îl tot căuta pe Vulpe. Căpitanul avusese mai întâi o viză discutie cu locotenentul Secăreanu. Acesta din urmă a fost surprins de Fulger când încerca să ascundă un plic, o scrisoare. «Ce-i cu plicul acela? l-a întrebat tăios Fulger pe Secăreanu. Ofițerul contrainformator s-a pierdut cu firea, recunoscând că plicul era adresat lui Vulpe. «Îi recunoști trăsăturile grafologice domnule căpitan, se bălbi locotenentul. l-a scris în mod sigur Ilona, adică Elvira, și vreau să văd ce conține eșecul...». Că doar cunoașteți și D-voastră scandalul provocat de legătura nepermisă a lui Vulpe cu spioana de Elvira».

«N-ai voie să cenzurezi scrisoarea, i-a replicat scurt Fulger. Războiul s-a sfârșit! Nu poți fi sigur că plicul este de la Elvira. Poate fi o scrisoare din țară».

Și în momentul când Secăreanu încerca să-i demonstreze grafologic că în mod cert este scrisul Elvirei, căpitanul i-a smuls plicul spunându-i: «I-l dau eu lui Vulpe și-apoi vom mai vorbi...».

Carei. Monumentul închinat Ostașului Român. Operă a sculptorului Vida Geza

păhărel, Vulpe se lasă pe speteza scaunului, trăgând lung din țigară... Scoase de la piept plicul, iar din el scrisoarea care n-avea decît trei file, dar scrise și pe față și pe verso cu litere mărunte, dese...

«Domnule căpitan, începu Vulpe, plicul este venit din Cluj... Expeditor, scris nu pe plic, ci în capul scrisorii, Vlas Elvira...»

«Interesant! La roșu ca pentru sine Fulger...»

«Scumpul meu și iar scumpul meu Gheorghe, începu să citească tărăgănat sergentul-major. Inebunesc de dorul tău... Mult, tare mult am suferit în spitalul românesc de campanie de la Miskole. Nu știu dacă ai aflat că înainte de a mă interoga la școala din Legyesbénye, cu cerință-i voie unuia dintre soldații care mă pzeau să iau de pe o bancă un toc și o sticlă de cerneală sub motiv că dorcam să scriu urgent acasă, l-am rugat pe ostas să-mi aducă din altă clasă o bucată de hirtie. În timpul, că el era plecat, iar celălalt militar se uita pe geam, am dat direct pe git, fără ajutorul buzelor, toată sticla cu cerneală. Fîind și nemincată, la puțin timp mi-a venit rău, mi-am pierdut cunoștința.

Am vrut să mă otrăvesc, că mor decît să aflu tu de ce totuși am lucrat și cu spionul Farkas. Pe scurt, cînd mi-a propus la Cluj să colaborez cu Gestapou mi-am pus în gînd să-l joc eu pe el, să aflu eu cit mai multe de la Farkas și, la momentul cel mai potrivit, să informez trupele române. Așa m-am vădește și cu Gabor pe care, nu știu de ce îl persecuta poliția lui Horty. Cînd s-a reușit să facă primul pas, Farkas, simțindu-se păcălit, mi-a jucat fetea, izbutind a mă duce și pe mine în erorare pînă acolo încît l-am făcut curierul meu de legătură cu domnul colonel Năstase. Cînd mi-am dat seama că el doar se prefăcea că voia să iasă din Gestapou era prea tîrziu. Atîi am putut face, de-a-l sfătui pe Gabor, care știu că avea unele legături cu niște maghiari democrați, să se strecoare peste linia frontului și să ajungă în linia partizanilor cehi. Ca să-i piardă urma Farkas, l-am mințit pe acesta că Gabor a fugit în spatele liniilor românești. Restul - multe și multe în legătură cu chestia asta - îl veți spune cînd ne vom revedea. Dacă l-am asternut pe hirtie ce de mai sus este pentru că nu-mi mai pasă de Gestapou care a ajuns pe dric. Și de-ar cădea scrisoarea aceasta la hilerștii sau la horștii cu atît mai bine: să aile și ei cine sîntem noi, românii! Și-acum, ultima bombă... Înainte de a trece Tisa, cînd se dauau luptele pe muntele ei, mi s-a pus în vedere, de omul de la București, îl vei cunoaște și tu, că pe nevăzute pe se neștiute, voi lua legătură cu comunistul Ion Fulger. Cu el am luat legătură prima oară în biserică de la Rakamaz, înainte de a mă vedea tu însăși din acest timp. Dacă ai ști tu, minunea mea de om ce ești, de cite ori m-am întîlnit eu cu Fulger? Lui i-am zis cit de mult te iubesc. Din cauza dragostei ce mă cuprinsese de tine imi era teamă că nu voi putea duce la capăt toate indicațiile sale, pe care le primea și el de Sus. Nu-i în pot scrie tînuț. Ești ceva c-a-n filme, mai abilit decît un roman. Poate îl vom scrie amîndoi după ce ne vom reintîlni. Dacă îl ascultam pe el de a nu mă increde în Farkas care se jura că s-a lăsat pentru totdeauna de Gestapou, poate că alta ar fi fost soarta mea - moartă, ori pe veci de-atunci lîngă tine! Mai trăiește Fulger? Dacă nu știți, îți spun eu: trăiește și tocmai la sfîrșitul războiului veți vorbi și despre mine. Așa se păs-

trează secretul. El cunoaște și marea noastră dragoste. El, fără stire, regimentului și a prietelui, avînd legătură ultrascretă cu comunistii români din armata, conducea munca mea și munca ta chiar fără să simți Secăreanu. El influența, pe tăcute, și pe Năstase...»

«Îți repet, dragul meu Gheorghe, că acolo la Cluj pe timpul ocupației, horștii eu aveam și am acum legătură cu Bucureștii astfel că așa-zisa ademenire de către Farkas de-a lucra cu Gestapou a fost calculată și pornită din București, de la cei care au schimbat regimul lui Antonescu. Am atras-o discret, fără să-i spun prea multe, și pe Ilona, pe adevărul ei nume pînă la răpirea Ardealului. Elena Pop, Ca să-i incurcăm pe cei din spionajul maghiar și german eu i-am luat numele ei și Elena pe al meu, lucru ce l-au aflat, așa cum ne înțelesem, și ai mostră din la București. Hai, să nu te pierdășco, cu atîtea știri, care nu sînt decît o biată pîrticică din urla noastră muncă secretă dusă atunci de românii cinstiți, cu drag de țară, din Ardealul ce ni l-a furat Hitler. Văzînd acolo, la Legyesbénye, că am greșit am vrut să-mi pun capăt zilelor. Așa se face că în spitalul de campanie românesc de la Miskole, am fost tratată ca otrăvită... Am suferit mult... M-am făcut bine la un spital din București. Acolo, în Capitală, la locul știut, am prezentat o mare informare despre cele petrecute pe front. În luna martie, cu băiet de leșire din spital, m-am reîntors la Cluj, cu gîndul să-mi iau scrisorile tot la posta... N-am reușit, stau la niște rude. Va fi altfel cînd vei sosi tu. Sora mea, despre care ti-am vorbit și care a mers și ea în Ungaria, îți voi spune altădată motivul, nu s-a mai întors. Am căutat-o la Năsăud dar nimeni n-a primit vreo veste de la ea.

«Și-n gînd și-n vis te tot sîrut, te string la sinul meu fierbinte. Dacă ai fi putut păstra fotografia ta poate că mai mă linișteam. Am pierdut-o nu știu unde, nu știu cînd.

«Prezumtibilul meu, tu cum faci? Care te va găsi această scrisoare? Îți jur Gheorghe că eu cred că tu ai ești isurat. Îți mai jur dragul meu că eu cînd te-am văzut la Rakamaz te-am și iubit ca o nebună... Nu știu de ce... Timp de doi ani înainte de-a te cunoaște eu m-am vorbit cu niște un băgarat, nu m-a avut nimic așa cum te-ai avut și m-ai avut tu pe mine. Sînteam că-mi ești sot, primul și ultimul... Nu ride Gheorghe... Asta-i adevărata iubire, trece peste orice...»

«Cred că nu mi-ai citit chiar totul, nici întregul adevăr, glăsuți stîns Fulger.

«Aveți dreptate», confirmă Vulpe.

«Drepti! - strigă Jeodată Fulger ridicîndu-se în picioare.

«Să trăiți! Să trăiți, domnule căpitan!», zise Vlas Elvira într-o impenetrabilă poziție.

S-a îmbrățisit îndulc, s-au sărutat bărbătește. Apoi Fulger, punîndu-i palmele pe umeri, îl privi drept în ochi pe Vulpe pînă cînd acesta se înnuie treptat, lăsîndu-se ușor pe scaun.

«Drepti Vulpe!», comandă solemn căpitanul. Ridîndu-se, Vulpe, cu ochii aburizîți, vorbi șoptit: «Elvira, care-i adevărul?»

Privînd parca dincolo de peretii acelei camere, Fulger rosti grav dar cald: «Adevărul este OMUL-OM; adevărul ești și tu; adevărul există și în Elvira, iar în viitor și în fiul tău...»

Fragment din romanul „Dincolo de Necunoscut” - predat spre publicare Editurii „Cartea Românească”

Pămîntul țării

Înalt, pămîntul țării, prin timp sfințit de singe din inimă curată legendele își strîngă, se regăsesc străbunii în soarele cel pînă purtînd de b-ate nimbii aces ui sfinț destin. Ei au zidit pămîntul din munte și din ape sulforea lui, a pus-o de buze mai aproape să fie limn de slavă în vreme ce vor veni și viața-ncaunare pînă pînă și fiu. Din minăștri înalte sub cetă de brad făcîi de nemurire și jartă pură ard, să ne găsim în ele, în dorul ce le suie, spre vesnicii astrale, istoria să rămîie în cugetele noastre de limpede tezie la vadurile țării de rod și curăție. A învățat pămîntul să fie tras pe roată intruchipînd - ce trece spre vesnicia podul. Luceferi și poeme te ning cu sărbători E-oita liniște în noi și pace

Că se aude în noaptea unei Babul de griu cum pline grea se face. Ce pe toapza lunecă lumina Mireal pînăi bate inct la uși E-n floare liliacul imbrășmînd colina Și teii în orase parcă s-de-albine aduși. Sînt semne mari pe dealuri De brazi sint munții plini. Îți fie lină clipa cum apele între maluri, De păsări cîntătoare, în veac, văduhul plin l

Vasile Zamfir

Ram înflorit

Patria mea, lumina mea de-acum, Ram înflorit în mormurată-mi clipă Carte deschisă, fără capot drum spre oameni, pentru văz arîpă, Oglînda ce-mi întoarce înapoi lubirea îmiîită, zilei rodul, Un car cu fin și-aseamă, cu trifoi îmiresmat - ce trece spre vesnicia podul. Luceferi și poeme te ning cu sărbători E-oita liniște în noi și pace

Că se aude în noaptea unei Babul de griu cum pline grea se face. Ce pe toapza lunecă lumina Mireal pînăi bate inct la uși E-n floare liliacul imbrășmînd colina Și teii în orase parcă s-de-albine aduși. Sînt semne mari pe dealuri De brazi sint munții plini. Îți fie lină clipa cum apele între maluri, De păsări cîntătoare, în veac, văduhul plin l

Semn neodihnei și luptei

În adinc, în adinc, la izvoare unde sufletul neamului susură cum cea mai limpede apă

Între-acolo îndreptați-vă văzul și versul unde stele nu cad ci doar se oglindesc mai aproape să fie întemeierii făcîi necesare și Patriei semne de Pace și înveinicire.

Cum sigur s-au strîns la soroc pînțîi Patriei toate sub semnul sub pecetea de aur a limbii române tot astfel

la timp îndelung pregătît sub amără sudoare din noaptea pumilor strîși a revoltă s-au strîns

Marii Bărbai: tradituri în tranșele pînii gînditorii și-acei ce fac fierul să cînte sub flacăra tinăre timpă lîngă timpă nînsă, cei ce visau a mai dreptă așezare a luminii în patrie: lege a palmelor asprite de munci.

S-au unit să așeze piatră de întemeiere în răsucirile veacului semn neodihnei și luptei

Marius Stănilă

Partidului

Țara-i o inimă deschisă, un ocean de suflete-mpinrite și-un singur crez, un cuget, a singură voință, Un unic gînd în faptă și în ctitorie

El este Partidul, Căluza, îndemnul, deschizător de drumuri, El, numai El, Partidul, cel venit din istoria noastră prin noi și pentru noi la început de Mai fierbinte, Împrăștiînd înspre zări comuniste Luceferi, conselații și febra zidurilor de azi și de mine, pentru bunăstarea, caldă de piine, Pentru fericirea noastră, pentru feliă caldă de piine, și soarele de Mai nu a încetat să simbească prin El Roditor și demn. El este prin noi, iar noi, ne împlinim prin El. Este lumina vie, ca ochii strălucînd din ape nescete

Ale izvoarelor eterne ce se alintă trezînd cu rodnicie

Printre brazii străvechi din munte, peste întinsa cîmpie, în timp ce flori de Mai se-mplesc în cununi de aur crez, într-o crez, într-o crez, și ctitorie,

Singură voință, cu un unic gînd în faptă și ctitorie,

Nu-mi cu El, prin El și pentru noi - Prin demnitatea noastră: Partidul comunistilor l

Horvath Dezideriu

Partid al cutezanței comuniste

Ne-a învățat să preacîntăm prin muncă Îmensa bucurie de-a trăi, În ani-eroi, a frații epopee, Noi, demni și bravi ai României fii.

Și ne-a-nvățat înaltul zbor spre piscurii. Și cutezanță-n noi el a sădit, De-aceea ne sint ochii plîni de soare și brațul tădeacuna neclînit.

Ne-a învățat să nu cedăm în luptă, La greu nîcînd să nu ne vîcîrim, Ba, de e greu, să minim mai zdrăvîn Unelele cu care construim

Și ne-a-nvățat, în anii de lumină, Cum să sporim al țării noastre rod. Să punem viitorului temeiuri Ca drept stăpîni ai țării peste tot.

Ne-a învățat ce-nseamnă omnia Și pacea s-o iubim ne-a învățat, În pace-am înflorit această țară Și faim-na lume azi i-am înălțat.

Partidul ne-a-nvățat ce-i fericirea Și cite încă el ne-a învățat De cînd în fruntea lui e Ceaușescu, Cel mai iubit al patriei bărbot.

Da, el ne-a învățat acestea toate, De-aceea îl urmăm și-l vom urma, Prin el sîntem o națiune demnă, Și demni sîntem și noi asemenea.

Viorel Cozma

Tulnic

Zvonind din umbra dealului ce lăce, vopsit în flăcări, scris în calendar, el, înnoit în drum, pătî de-omnar și oglîndește ziua-n ziduri dace.

Cu limpezime ce străbate văi își duce lung ecourii minerale pe firele fîntînilor natele stringînd incandescentele vîpăi.

Străbate sunetul în lumea românească cea pură, numai cu pădurea-adîncă, în floarea cea de colț crescută-n stîncă, oriunde hotărît să biruiască.

Oglînda-i dinăuntru, sonul lui, nemărginit-s cit de-nînsă-i țara, din pietre scumpe vesnice statui, cit iarba suie, multilenenara.

Al. Raicu

Planeta este omul

Mîhnirea s-a topit și lupta străluceste în profunzimea planetei omenești Planeta este omul partidul este raza care-l încălzește

E fulgerul ideii care trece peste

Clipa conjuncturii unui interes E știința ce ne-nvață să colaborăm în noi Cu tezele rațiunii să cîntîrim mai des Tot ce visează omul și dă un nou alțoi

Pro-nu iubi partidul înseamnă a fi drepti Arienne ne viață să fie pur carat Aceasta fiul meu tu trebuie să-nveți Să-nveți și prețul piinii celui ce-a arat

Căci noi prin muncă am dăinuit prin vremi Și anticii străbuni așa ne-au cunoscut Străbunii tăi pentru această vatră Dorm într-un momint necunoscut

Victoria comunistă

cu inima o cînt

Lumina e lumina peste tot Pe-acest pămînt carpat de jertfă plin Ce ai buni o frumusețe nouă încă pot S-arate călăuză inerției cu învins

S-au limpezit de mica și de zgură Gîndirea comunistă a decantat caratul lubire-acum ne trebuie nu ură Căci pașnic plugul nostru a-nceput aratul

Să îngrăim sămînța gîndirii Recolta se arată ca un destin stelar Pe fruntea tinăre și fruntea luminată de troiene

Și-aprinde împlinirea nimbu-i tutelar Spontan multimele și-aclamă gînditorul Tulzînd prin piele ca arborii în floare Geniul său s-a contopit prin arderea-i înaltă cu poporul

Spre comunism larg deschizîndu-i drumul la izvoare

Lucrarea comunistă în scopul libertății Vădită e prin faptă și cuvînt Incandescentu-mi sînge aprinde fila cărții Victoria comunistă cu inima o cînt

Vasile Andronache

Pavel Bucur: „Monumentul Independenței”

Eroii dorm...

Eroii dorm sub lespazi legendare Cu sîngele pulsînd în idealuri, Sub timpul fără vad și fără maluri Statura umbrel lor frămătătoare.

Pășim ușure limpezînd tăceți, Ghiocul firii tainic se desface Si-n necuprînsul clipei mici de pace Ne-nvîi în spații asurpînd-mări.

Se zbucluie furtunile din dor, Se-ogăi patimi vechi, nedeslășite, Pe timpla gîndului îmuguresc ispite, Rotesc Carpații braț ocrotitor.

Și ard pe zare snopi de timp și rod Din zestre ce eroii ne-a lăsară, Se coace antimplul către vază, Și se albesc durerile-n nevadă.

În țara rotunjită ca o piine În foame de trecut și de prezent, Din osul lor, ca dintr-un testament Ne vin înaltele chemări de mine.

Ion Andreiță

Un soare social

S-au ridicat aceste edificii Spre a învinge timpul trecător, Trăim pe-ale strămoșilor vestigii Viața noastră este visul lor.

Total s-a zidit cu forța minii Celor ce-au trăit și au luptat Noi însine azi ne sîntem stăpînii Avînd un singur tîl adevărat.

E comunist, slava cea măreață E omul nou și plin de ideal Luptînd ca oști unică viață Să fie ca un Soare Social.

Vasile Bardan

LUPTELE DE LA PORȚILE MORAVIEI

La 9 Mai 1963 se împlinesc 30 de ani de la victoria finală asupra nazismului ce amenința, prin avîntul pe care îl luase, desființarea libertății popoarelor și subjugarea lor pentru totdeauna. Luptele dure de trupele române alături de aliați au confirmat virtuți ostășești, fapte de arme nescule prin ordine și curaj, care au clogit eroismul ostașilor români, luptători cu un moral extraordinar, conștienți de cauza dreaptă pentru care luptă, și care au dovedit în ce înaltă măsură factorul psiho-moral contribuie la realizarea victoriei. Elocvente în sensul acestor afirmări au fost și luptele de la porțile Moraviei, duse de unitățile Diviziei 9 Infanterie sub comanda căreia am luptat cu Regimentul 34 Infanterie Constanța, în calitate de comandant.

Pentru lovitura definitivă ce trebuia dată inamicului se impunea o perfectă colaborare între trupele române și comandamentul sovietic pentru capturarea ultimelor forțe hitleriste intrate în descompunere dar care tot rezistau cu încăpăținare, crampionate de terenul greu accesibil, organizat defensiv, în adîncime, în sectoarele Banska-Bistrica și Kremnica, unde inamicul se organizase destul de puternic, folosindu-se cu putine forțe mari, datorită condițiilor terenului muntos, cu posibilități de apărare bune. Clădirile din incinta orașului, ca și cele din zona exterioră, legate cu alte construcții de apărare din afară de pe colinele din jurul orașului, făceau azi o redută greu de cucerit. În fața acestui oraș impunător și poziție naturală, scaldată de apele reci, adînci și zgomotoase ale râului Hron, era organizată o adevărată cetate sub zidurile căreia comandantul hitlerist încerca cu disperare oprirea trupelor româno-sovietice în înaintarea lor spre porțile Moraviei. Rîul Hron era greu de trecut fiind luat direct sub focurile de armament automat al hitleristilor. Podurile erau minate, astfel în situația că s-ar fi ajuns acolo să fie aruncate în aer.

La porțile Moraviei lupta se ducea de aproape două luni de zile. De două luni se încerca și se testona trecerea râului și străpungerea rezistențelor inamice, dar fără rezultat și cu pierderi. Hitleristii declanșau la acțiunile noastre de pă-

General locotenent (r) ION BOTEA

trundere un foc ucigător. Îngropați în teren și organizați în blocurile orașului ca în adevărate cazemate aruncau asupra noastră focul tuturor armelor de care mai dispuneau. Dar trupele române, aplicînd un plan de acțiune bine conceput, după mai multe tatonări în dispozitivul defensiv al inamicului, au reușit să destrame, totuși, apărarea hitleristă, reușind în prima fază să respingă inamicul de pe linia de avanposturi situată și organizată pe linia ferată ce traversa liziera orașului de la sud la est. Ostașii Regimentului 34 I, folosind prin acțiuni rapide, în cursul nopții, ambarcațiuni improvizate, cu un curaj și abnegație impresionantă, au reușit să treacă râul Hron în zona de acțiune afectată și să pătrundă în dispozitivul inamic, ușurînd înaintarea trupelor româno-sovietice.

După 3 zile de lupte crîncene, fără întrerupere, trupele noastre, sprijinite de artilerie, branduri și aviație, a luat conducerea ofensivă și au reușit să respingă inamicul de la sud de Banska-Bistrica, obligîndu-l la o retragere forțată spre nord, către o altă poziție de rezistență, în fața orașului Kremnica. Moralul trupelor hitloristo-hitleriste era descompus, sîndu-se seama că desnoadămintul fatal se apropie. Astfel se explică exodul de ostași, în special horștii, care de-a-lungul șoselelor și drumurilor de acces aruncau armele și se predau. În marea înclăștare pentru străpungerea pozițiilor defensive din sectorul Banska-Bistrica, Divizia 9 Infanterie din care am făcut parte în cadrul Regimentului 34 I, ca și trupele sovietice ale diviziei 42, prin acțiunile lor comune, au înscris pagini de glorie. După succesul de la Banska-Bistrica - Divizia 9 I a trecut în rezervă de armată pentru o scurtă vreme - timp de refacere și revizuire și

odihnă - la nord de Banska-Bistrica în zona localității Ulmokka.

În retragerea sa, inamicul opunea totuși rezistențe esalonate în adîncime, ariergărzi care opuneau greutăți înaintării trupelor aliate deși comandantii lor erau dezorientați, fără moral. Obiectivul urmărit din planul comandamentului nostru era arhizarea rezistențelor inamice, organizate defensiv în fața orașului Kremnica, unde spera ca, cu restul unităților retrase din zona orașului Banska-Bistrica, să opună o nouă rezistență, formînd o ariergardă puternică pentru a ușura retragerea hitleristilor. Pentru înlăturarea rezistențelor inamice, organizate și aici pe mai multe linii, trupele româno-sovietice au dus lupte grele, de urmărire și hărțuială, reușind ca prin manevre bine concepute, în ziua de 7 aprilie, cu manevre de învăluire să oblige pe inamic la o retragere forțată spre localitatea Piargy.

Elementul principal în această luptă a fost surpriza manevrelor, concepută cu fixarea de front și dubla învăluire ce a paralizat un inamic care era deja demoralizat. Eroismul ostașilor români, și aici, ca peste tot, a fost recunoscut și apreciat prin ordinele înaltului comandament sovietic de atunci, pentru îndrăznețele acțiuni duse în condiții grele de timp, de teren, avînd în față un inamic revanșard crud.

Astfel a căzut și apărarea orașului Kremnica, punct principal din planul de acțiuni al comandamentului hitlerist. Capitulara se apropia. Expunerea succintă a luptelor pentru ieșirea din defileu și angajarea bătațiilor în cîmpie, cu greutățile lor, cu actele de eroism legendar al ostașilor români, care de-a lungul timpului au rămas în urmăritura inamicului comun - hitlerismul - de pe două poziții cheie, are menirea de a arăta cititorilor și ostașilor noștri mai vechi sau celor de sub arme, valoarea psihică și morală care de multe ori, printre-o acțiune eroică, condusă din înțelegerea totală a cauzei pentru care se luptă, duce la victorie. Forța morală, pe lîngă ceilalți factori, este hotărîtoare, mai ales cînd într-o dispută pe viață și moarte se apără chiar pămîntul strămoșesc, unde legea libertății și a dreptății trebuie să triumfe.

ANTOLOGIA Luceafărul

FESTIVALUL DE POEZIE PATRIOTICĂ „ODĂ PĂMÎNTULUI MEU — MIHU DRAGOMIR“
BRĂILA — 1983

Marele premiu și
Premiul revistei „Luceafărul“

constantin menagache

Gînd la Sarmis

Blestemată fie
legea gravitației !
Sînt
cum strivesc sub tălpi
istoria.

Știri cotidiene

Un val se rezeamă ostentiv
de fărîmulezilor noștri,
a cărat în spinare
instrumentele de scris
o istorie.

Cuvîntul poetului

Unde timpul se apleacă pînă
la pămînt,
poetul
merge ca un legiuitor.
Cuvîntul său este un glonț,
poate izbi
după orice cot al vremii,
cînd cuvîntul său este cuvînt.

Piinea de acasă

Cerul, ca un ștergar
muntenesc
șterge de ploaie
fruntea cu miros de piine.
Ideile, pornesc să disloce
mari bucăți de trecut.

Scrisoare cătrefiul meu

Veneția merge în cirje,
Acropole
cerșește la porțile războiului,
clopotele au fost topite.
Intinde fiule mina
timpului grav rănit.

Vertebre

Simburele adevărului
invăluit în mantii, își infășoară
rădăcina
pe trunchiul zilei viitoare.
O pace
lungă de o zi
se lasă în altarele de lut,
o căprioară despică în două
cimpia
lăsîndu-ne să ne iubim
bătrîni de calcar alb. Doar
rostirea
vine ca bicul pe grumaz,
doar vertebrele pămîntului
scrișnesc
pe la incheieturile erelor.

Scrisoare

cătrefștefan cel Mare

Mi-e foarte dor de tine doamne,
In singe parcă-mi șuieră un semn,
Cimpia a-nverzît, Carpați-s numai soare
Și îți trimit salutul lor solemn.

Ce mai e nou prin gîndurile tale,
Aicea-s cum le știi pe toate,
Clipele ard în nobila cetate,
Și clopotul la Putna încă bate.

Noi sintem bine, sănătoși și teferi
Doar universul parcă dă-napoi,
Se-aud atitea zvonuri nucleare
Incit, o, zilnic parcă e război.

Dar avem punctul nostru de vedere
Așa cum a rămas din sceptrul tău
Și veșnici-vom astfel peste toate
Chiar de e bine sau va fi mai rău

Ce mai e nou prin gîndurile tale
Știu că urgia lumii încă te mai doare
Dar, ne e dor de tine doamne,
Cum ne e zilnic dor de soare.

Limba română

Să vorbim despre limba română acum
Cînd pe cer se nasc curcubeie,
La ora de zbor, prieteni de drum
Să spunem în limba română, femeie. —

Să spunem în limba română, bărbat
Spusul acestui mult spus,
Lut românesc, subiect, predicat,
Să vorbim de la limba română în sus.

De la limba aceea mereu conjugată
Cu alte vremelnici scrieri și limbi
De la limba română nedeclatinată,
Cu neputință în veci să o schimbi.

Să spunem acum cînd se nasc pruncii teferi
In limba română, atît, românesc
Luceafăr arzînd între luceferi,
Pămîntule-al nostru nepămîntesc.

In limba română, și nu într-o doară
Să spunem că Ștefan a fost român,
Că Iancu, Mihai au fost cit o țară,
In limba română, aicea rămin

Și limba română, ea îmi va fi
Țara, ogorul și singura masă,
Va naște femeia un neam de copii.
In limba română la mine acasă. —

Gheorghe Fodor

Doina

Efortul tainic
adormit în mirosul grîului copt
visează piini magnifice
Picătura de rouă
alungată de raze tirzile
Inchide în cerul ei magic
spusele nopții.
Feții frumoși
cu ascunse dureri
se prind în hora de minuni a lumii.
In sfîșierea lor
se naște doina
Tihnă a pămîntului.

Fata morgana

Spațiul infinit
se furișează în fragilitatea
florii de salcîm —
suris în tremurul după-amiezii.
Ciocirila doarme pe o ramură de Bărăgan —
povară a timpului
îmbătrînit în uitare.
Cavalerul cimpiei
în strale lumești
străpunge văzduhul
cu sulita citorva vise.
O ! voi umbre prelungi
nesecate mistere

Vasile Datcu

Păduri

Visez păduri
pe drumurile țării.
In tropete de mîmbri
ce prind de mînti
codri adînci ;
mijite pașiști abia de-ncap,
duse-n coarne, din loc în loc,
de cerbi să-nsenineze
ochii ciutelor cu blănuiri mol-
lerburi strivite-n copite
își istovesc în vînt
mireasma amărui
și harnic odrăslite,
sub foșnitoare frunze,
zadarnice neamuri de-o zi
— Ascultă-ne ruga
și îngăduie tihna,
acum și în veci,
celor ce vin
și celor trecuți,
pămînt ce ne ții
în lumini !

Bocet la Mărășești

Lumini aveți
și vă vom da
tainul vostr
cel neschimbat
de vin, tămii, prescuri.
Lumini aveți ;
vi le purtăm
tot alte mîini
de-atunci și pînă la județ.
Lumini aveți
dar nu sinteți
ca ceilalți duși
izvod de ierbi
sub cer cu vînt sau ploaie.
E cenușie bolta peste voi.
Și rece,
și nu e de pămînt
și nici o coasă-n șuier
n-a trecut
prin finul capt
ce trebuia să fiți.
Lumini aveți,
dar la lumină nu răzbiți,
prea multii noștri
zidiți de morți !

Mădălina Nicolau

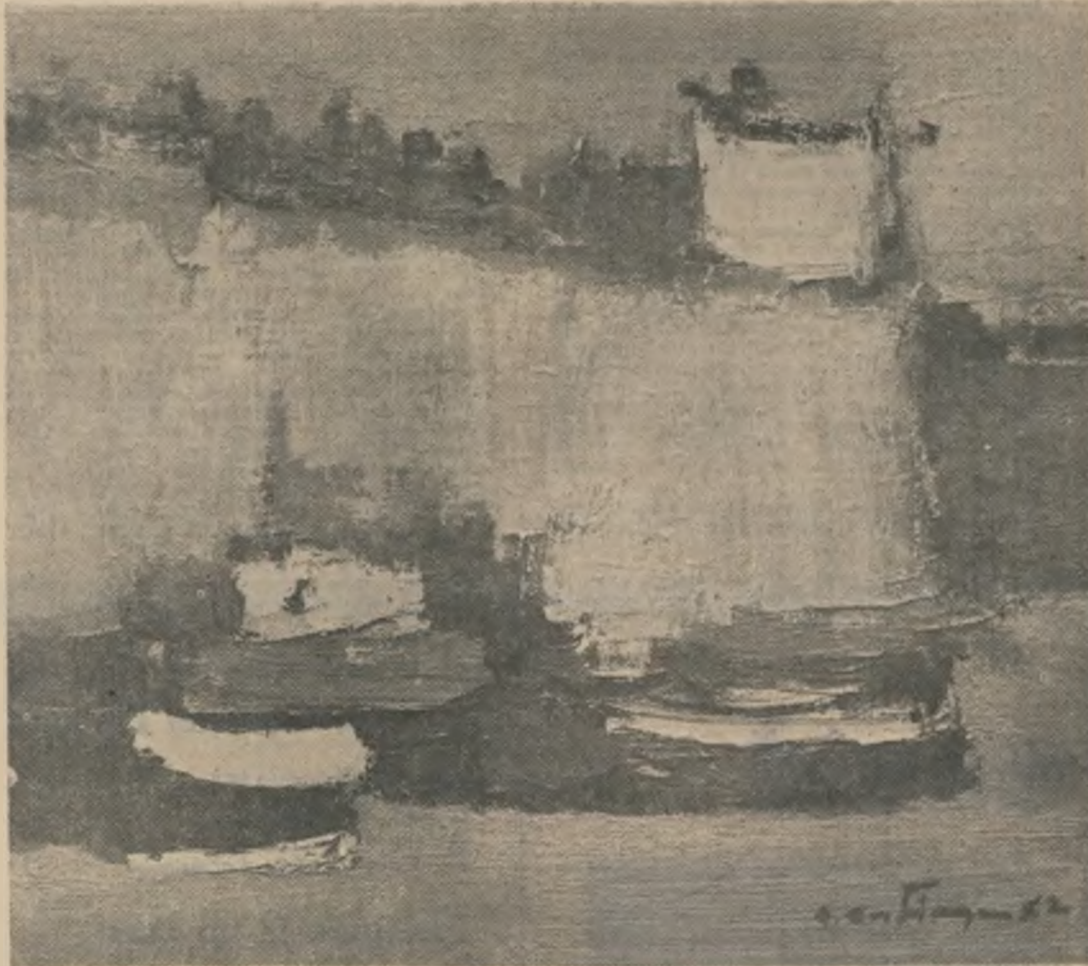
De la Dunăre

Eu vin
de la Dunăre
cu izul pescarilor
uitat pe obraz —
sărută-mă
pînă ce nu se pierde
culoarea ;
uite,
primește
două vocale :
un nufăr
și un pescăruș
atita pot s-aduc
de la Dunăre
în rest
ea zvicnește în mine
ca o chemare
spre larg

Țara

Eraii
vorbesc despre țară
ei s-au plantat în pămînt
să-i fie
sevă istoriei
și lumină
noi venim dinspre ei
impurpurați
cu gloria pe frunte ;
din singele lor
creștem ca o cimpie
sub soare
Eraii
sînt printre noi
și ard ca o flacără
în inima țării.

Marin Cioranu

În paginile 5, 6, 7 și 8 — tablouri de Augustin Constantinescu

POEȚI BRĂILENI

Organizarea, primăvară de primăvară, a unui Festival național de poezie, așezat sub
însemnele generoase ale amplului poem Odă pămîntului meu, scris cu decenți în urmă de
Mihu Dragomir, vorbește de la sine că la Brăila interesul pentru poezie consumă cu dorința
omagerii mărilor ei creatori, prin contribuția cărora numele ei a devenit aproape legendar
în literatura. Există, așadar, pe lângă atmosfera de certă pastune pentru actual literar, o
indestructibilă legătură între generații, ele hrănesc-se din seva acelor „motive” tematice.
Brăila literară a acestor zile continuă o frumoasă tradiție, ilustrată, mai înainte, în poezie
de eruditul Perpessicius și de Mihu Dragomir, în proză de Panait Istrati și de Fănuș Neagu,
ca să-l amintim pe cel mai reprezentativ. Lirica și creația în proză a brăilenilor nedeprind
încă de „proteismul” literar și geografic inconfundabile a locului (caci Brăila „a exportat”
adeșă pe cei mai talentați fii ai ei spre toposurile unde consacra era este similară perspecti-
velor ample, naționale), se răstîrce mereu asupra elementelor emblematice, fără de care
nu ne-o putem închipui. Stau mărituie în acest sens — ca o linie de continuitate — poemele
lui Gheorghe Lupescu, propusă editorial de reșteratul Mihu Dragomir ale poetului Aurel
M. Buricea, creațiile lirice ale unui important număr de tineri, deocamdată prea puțin
cunoscuți, care sînt, deopotrivă efectiv, deopotrivă liric, legați de peisajul agrest, și acvatic
al locului, de umanitatea pitorească a Brăilei. În proza brăilenă contemporană (ne referim
la cei care aparțin în acest moment, printre profesii, Brăilei), același clarot al singului,
același vocation pentru prietenie, același sentiment copiosilor privind forțele elementare ale
naturii încercuiesc conturul deja desiruit. Expus art de generalizant, al ei, consacrat în
literatura românească de cea mai bună calitate.
Dar înainte de toate în Brăila se află o tînără generație de creatori, membri ai
cenaclurilor literare de aici, o generație ce bate la porțile consacrații. Tenacitatea ei, prefi-
gurată virtual de cîteva „nume ale poeziei”, din rîndurile celor mistuiți de fiacărta purifi-
cătoare ale actualității creației ne îndreptătesc să afirmăm că lor îi se vor deschide, în mod
fast, porțile artei. Pe aceștia și nu numai pe ei vi-i propunem în poeziile publicate acum.

Lucian Chișu

De Dunăre

Vorbeam de Dunăre
în luntrea obosită,
de peștii mari
lungiți între hotare
neputincioși în sufletul
de sticlă
ca duhul din
poveștile bizare.
Și îmi părea că
strigă a iubire
Răchitele și plopii și salcîmii,
iar în orașul greu de suvenire,
vorbeau de anotimpuri vechi
bătrîni.

Adelina Pop

Peisaj temeinic

Bărăgan încolțind în primăvară
Ca o cimpie scaldată —
De atitea ori —
Cu singe,
Și sudoare,
Și lacrimi.

Bărăgan înfrățit cu țaranii
Muncit de cu zori
Pînă în noapte
Ca piinea să fie temeinică.

Bărăgan brăzdat de pluguri
Precum
Un adevărat cîmp de bătălie
Spre cucerirea Plinii.

Aurel Furtună

Lied

dezfrunzeste-mi cutremurato
nelinistea ce-o-ncerc cuminte-n mine
ca pe o taină a tainelor
supusă-n necuvînt
se va și de primăvara e de vină
sau soarele-n declin pe buzele-arzînde
du-mi frunza de e frunză
pe despăcare-n trunchi
să-mi bată-n gînduri vrednice de tine
aceșii răvășire supusă sub genunchi
cînd soarele pe buze-ți mai
răstignează visare —
ci lasă-mi de e toamna în mine vinovată
umbra-ți foșnind ascuns cutremurată...

Candiano Priceputu

Cimpie

E timpul mai domol peste cimpie

Miros de piine-n suflet se strecoară
Greierii-n cor nuntesc a veșnicie
Și parcă-i voră, totdeauna voră.

Un ochi de apă, o urmă de copită
Și iarăși depărarea e stăpîna
Deci a trecut Peșagul astă-noapte
Și s-a oprit o clipă la fîntînă.

Cetate

Cu suflet ce nu s-a turcit
Cetate pe veci românească.
Un zid de raia năruit
Și-o lună pe cer ca o mască.

Cetate, trecut prin vis
Prin ritmuri străine trecută
Pe pietre stă sufletu-ți scris
Și pietrele-n somn te salută.

Maria Mogoșanu

Istorie

Istoria dăinuirii noastre în timp
Pe petecul de pămînt numit Dacia
E săpată în inciziunile
Migălite cu răbdare
Pe oale de lut.
Și-n fiecare urmă
Descifrăm lumea arhaică
In care s-au născut
Spre a nu pieri niciodată
Legende și mituri care povestesc
In graiul tainic al lutului
Despre bunul simț românesc
Născut din cîntecul privighetorii
Și din incovoierea secerii
Prin griul bogatelor toamne
Ale trecerii noastre prin timp.

Liliana Contraș

Unghi

Ca o mare primordială,
Vastă și liniștită,
iradiind,
deodată ; pietrificînd clipa,
ochii unui copil în uimire,
privind.

Victor Ianculescu

Patriei

In marea ta liniște să mă caut
Era timpul
Pasăre-stea și pasăre-om să mă-ntorc
Prin dor și urșit,
Viață

Asemeni zorilor de dincolo de noapte,
Pămînt așteptat ca pe-un cuvînt,
Tu singura mea taină,
Izbăvire de soartă,

Patrie !

Victoria Tănase

Rondel în amintirea lui Burebista

De stau istoria s-ascult
Și marea cu al ei tumult...
Și nici viteji prin munți stihli
Ca și strămoșii mai demult...

Sărea Carpații-n goana lui
Și marea cu al ei tumult...
De stau istoria s-ascult
Popor mai vechi pe-aceia nu-i.

La două mii cincizeci de ani
In cinstea-i ne-nclîmăm mai mult
Căci el rămîne veșnic cult
Al primului dintre titani !

De stau istoria s-ascult...

Dumitru Constantin Munteanu

România vatră de eroi

Aici, pe-ntinsul vetrei noastre
Istoria e vie — eroii noștri ard
Ne-ntemnițați de nopțile albastre
De veghe stînd în purpuriu stîndard.

In șoapte limpezi ne conduc ei zborul
Ce ni-l purtăm mereu spre înainte
Cu ei alături astfel viitorul
E mult mai clar, mai rodnic și fierbinte.

Aici pe-ntinsul patriei române
Niciind nu va apune-al nostru soare
Nici ape limpede nu va seca-n fîntine —
Ne sînt străbunii veșnice izvoare.

In zbor rotund ajunși în ceas de liniște
Ei intră-n sărbătoare alături azi de noi
Și ne veghează pruncii și pacea și odihna
Ne este România o vatră de eroi.

Petre Drăghici

Abstracțiune

Mi s-a întimplat un lucru bizar :

Un copil m-a rugat astăzi
Să-i aduc în dar

Copilăria
I-am explicat că acest lucru
Ține de domeniul abstracțiunii,

Dar copilul mi-a spus
Că vrea o copilărie abstractă.

— Pe vremea mea — i-am explicat —
Un copil cerea o păpușă

Sau creație colorată.

— Nu, mi-a răspuns copilul —
Prindindu-mă drept în ochi.

— Eu vreau copilăria.

Apoi, a trecut în camera alăturată,
A adus o cutie mare cu piese

Și suruburi de la diferite jucării,
Mi-a așezat-o în față și mi-a spus :

— Construiește-mi copilăria.

Tudorița Voica

Lectura

Te cuprind în miinile mele aspre
netezindu-ți cu ele neliniștile
ca pe filele unei cărți.

S-a innoptat
te voi putea citi
la lumina sufletului tău.

D. Sabangia

Biruînța poeziei

Poezia cîntă mai mult
Decît valurile mării.
Poezia e mai frumoasă
Decît inchipuirea inimilor noastre.
Poezia iubește mai mult
Decît iubesc oamenii.
Poezia vorbește mai mult
Decît tot ce e firesc
De viață,
De dragoste,
De adevăr.

Constanța Abălașei

Dedublare

tu cîinți din oasele tale
„te merg cu frica mea și cu bucuria mea”
și pe strada aceea îți atîngea umărul
un salcîm mirosînd tot a salcîm
de sus pînă jos mirosînd a salcîm înflorit

tu cîinți din carnea ta
„dragostea dragostea ca vinul bun”
dar ca-ntr-un sfîrșit de vin ingenuității
și se-nțucase-nspre făptură ca-ntr-o
piatră

tu cîinți din gîndurile tale
„vino și-om sta la sfatul bătrînilor”
și te ridici să treci și te atîna cu evlavie
ascultînd cum cîinți din oasele tale
din carnea ta din gîndurile tale...

Ionatan Piroșcă

ȘEDINȚA A DOUA

Vineri, 22 aprilie 1983, activitatea cenaculului NUMELE POETULUI a continuat cu a doua ședință. Un loc special a fost acordat aniversării a 100 de ani de la tipărirea, în aprilie 1883 în Almanahul Societății academice social-literare „România Jună” din Viena a poemului „Lucașfărul”. Conducătorul cenacului, poetul Cezaș Ivănescu, a evocat contextul social-istoric de maximă strălucire în care se situează evenimentul aniversat iar apoi, consecvent ideii de redescoperire a istoriei culturii și literaturii române, i-a dat cuvântul criticului Nicolae Georgescu pentru a prezenta câteva aspecte ale activității lui Dimitrie Caracostea (1866-1964), unul dintre titanii culturii românești, cel care și-a adus o contribuție covârșitoare în etnoscologie, un deschizător de drumuri în structuralismul european (fiind primul care a venit cu o terminologie proprie, originală, înaintea structuraliștilor), autorul unor importante studii de stilistică a limbii române (inițind pe plan mondial conceptul de **Estemă**), initiator, de asemenea, al unui fond de cuvinte fundamentale ale limbii române (exemplu purtare), acțiune continuată astăzi de filozoful Constantin Noica. Din volumul lui Dimitrie Caracostea, „Expresivitatea limbii române”, apărut în 1942, s-a citit în cenacul capitolul al cincilea: „Geografia lingvistică a estemelor”, unde, printre altele, este clarificată proveniența și semnificația titlului „Lucașfărul”. Cunoașterea acestui text de căpătâi, ce are meritul să lumineze spațiul abisal în care a evoluat spiritul eminescian arată cât de hazardantă este încercarea unora de a apropia lui Eminescu pe oricare dintre marii poeți ai literaturii române de mai târziu.

Tinărului prozator și regizor de cinema **Laurențiu Damian** i-a revenit plăcuta misiune de a

CENACLUL «NUMELE»

închela partea festivă a ședinței printr-o aleasă lectură a poemului „Lucașfărul”, așa cum a fost tipărit în Ediția Maioreasă, în decembrie 1883. În cea de a doua parte, conducătorul cenacului trece la prezentarea celor doi poeți desemnați să supună discuțiilor grupajele din poezile lor, **Marcela Mariana Milcu** și **Marius Petrescu**, autori cu voci bine conturate în cadrul literaturii tinere de astăzi. Ei au fost descoperiți, lanșați și publicați în continuare de revista **Lucașfărul**, Marcela Mariana Milcu a publicat în mai multe reviste literare și a fost selectată în **Caietul debutanților 1980-1981** al Editurii Albatros. Marius Petrescu trebuia să debuteze de mult cu un volum la Editura Eminescu (în mod inexplicabil, în privința poeziei, edițiile noastre debutează o multime de oameni lipsiți de talent, printre care se strecoară uneori și cite un autor talentat, cînd firesc ar fi să se întâmple invers); începuturile din volumele de debut vor fi multiplicat, cum se poate constata, de „poetii” în cauză, și în viitor, indiferent pe ce meleaguri s-ar afla).

Marcela Mariana Milcu a ales apărând lectură poeziile intitulate: Despre mine, Noapte, Lu-

mina se desface, Monolog cu Alizar, E toamnă, În dreptul soarelui roșu, Pasăre într-una, Extirparea surorii siameze, Copilăria, Invocație, Mitezim, Bocet, La lumina de apă, Spuse către sora bătrîna Nuaria, Mor aurarii, Râni, Deasupra lumii, Transsubstantiere, Prunc mincinos, Cîntecele cel mai trist, Deasupra de noi, Cine, Cortegiul, Cu un nimb, Toamnă, Urc, Cosmarul de zi.

Urmează un intermezzo: în afara discuțiilor, **Mircea Soneanu** își citește al său „Poenă îndărătnică întru respirația limbii române” iar **Radu Cange** poemul intitulat „El, mine”.

Vine apoi rîndul lui **Marius Petrescu**, posesor și al unor evidente calități de declamator, să ofere un plăcut recital din poemele sale, din care a selectat pentru această ocazie: Aforism, La joie de vivre, Enigma unui portret, Mărturia scribului, Elegia, Întoarcerea fiului risipitor, Lady Poesiada, Memento mori, Invocație, Peisaj, Inserare, La Putna, O meditație, Memento, Plîngere, Natură moartă, Un poem în fără titlu, De iubire, Recurs, Acvariu de ceață, În fața echinoxului, Stampă voalată, Arheu, O stemă turo-pită, Hostia, — dar nu și antologicul „Avatar

ilustru” (apărut în Almanahul estival **Lucașfărul** 1982) poem cu ar fi fost primit cu și mai mare înclinație de asistență în lectura autorului. Neîfiind un cenacul publicitar, ori al unor debuturi absolute, autorii nefiind deci descoperiți peste noapte, la începutul părții a treia, rezervată dezbaterilor, conducătorul cenacului reînnoiește rugămintea ca în luările de cuvînt să fie lăsate la o parte afirmațiile de formă, neargumentate, pentru a se trece la identificarea trăsăturilor esențiale ale poeziei scrise de autorii discutați, la semnarea cu precădere a riscurilor și a aspectelor perfectibile ale acestei poezii, iar dacă, să zicem, se întâmplă ca poezii să fie excepții să se arate atunci ce le lipsește pentru a deveni sublimi (parafrază la celebrul dialog dintre Theo și Vincent Van Gogh).

Prima invitație să ia cuvîntul, **Grigore Goanță**, de la Biblioteca Academiei, apreciază că poezia **Marcelei Mariana Milcu** este de o feminitate dusă la extrem. Versurile au forma unui cîntec, a unui cîntec de dragoste. Dar e o poezie care deja curge, fiind imposibil să depistezi un punct de izbucnire, un izvor. Cele citite de **Marius**

Petrescu, „cel mai mare poet dintre prietenii săi”, sint, cu siguranță, un bocet cu zimbet pe buze. Ca și **Marcelei Mariana Milcu** și lui **Marius Petrescu** i se sugerează să pătrundă din nou (și pe alte căi) în propriile sentimente. La observația că vorbitorul a făcut un comentariu de pe poziția tipului de poezie pe care-l scrie el însuși, fără efortul necesar de obiectivare, acesta își recită poemul propriu **Maratonist în Pilat**, dovădindu-se că observația a fost, în bună parte, justificată. **Valeriu Stancu**, **Popa** afirmă că poezia **Marcelei Mariana Milcu** se organizează ca un cadru și o atmosferă, potrivite pentru eliberarea unei neliniști existențiale de valori maxime și reperează schia unei relații Eros-Tanatos (și dorința de rezolvare lirică a unui element prin altul) ca și, de asemenea, anumit tip de sarcasm. **Citează**, în încheiere, versuri foarte reușite din poemul „Extirparea surorii siameze” neuitînd să sublinieze că poeta care se află într-o continuă aspirație de auto-perfecționare, și-a ales ca element primordial al poeziei sale apa.

Pe **Marius Petrescu** îl consideră opus, ca ma-

dan david

A treisprezecea interpretare în chip de haiku a Condiției Umane

„Și-am sărutat glezna, ai plîns, erai frumoasă și cam tristă despre războiul de o sută de ani de singurătate

Egalitate

prezența mea limidă plus prezența ta sfioasă egal acest Poem

Două posibilități imposibile

„Și-ai uitat surîsul în politica lirisimului meu, mi-am uitat plînsul în loc reșos pe chipul tău, Napoleon spunea că totul e posibil, El, nenorocitul, geniulul, imposibilul

Judecata de apoi a contemporanilor

Tu erai în poziție de drept. Eu eram în poziție de drept. Amindoi eram judecați strîmb de către contemporanii noștri. Nici Platon nu mai avea chef de Peștera sa, el, contemporanul vesniciei!

O interpretare în chip de stampă a Condiției Umane

Problema este dacă avem timp să reușim să roșim înaintea soarelui

dacă nu cumva viteza luminii s-a și strecurat în morala poemelor noastre scrise de mila acestei dimineți cu soare

problema este dacă avem timp să înțelegem că tata n-are nici un motiv să roșească pentru greșelile mele literare din moment ce el lucrează cu o meticulozitate severă la Cartea de Propuneri pentru Morameji

O interpretare în chip de sedoka a Condiției Umane

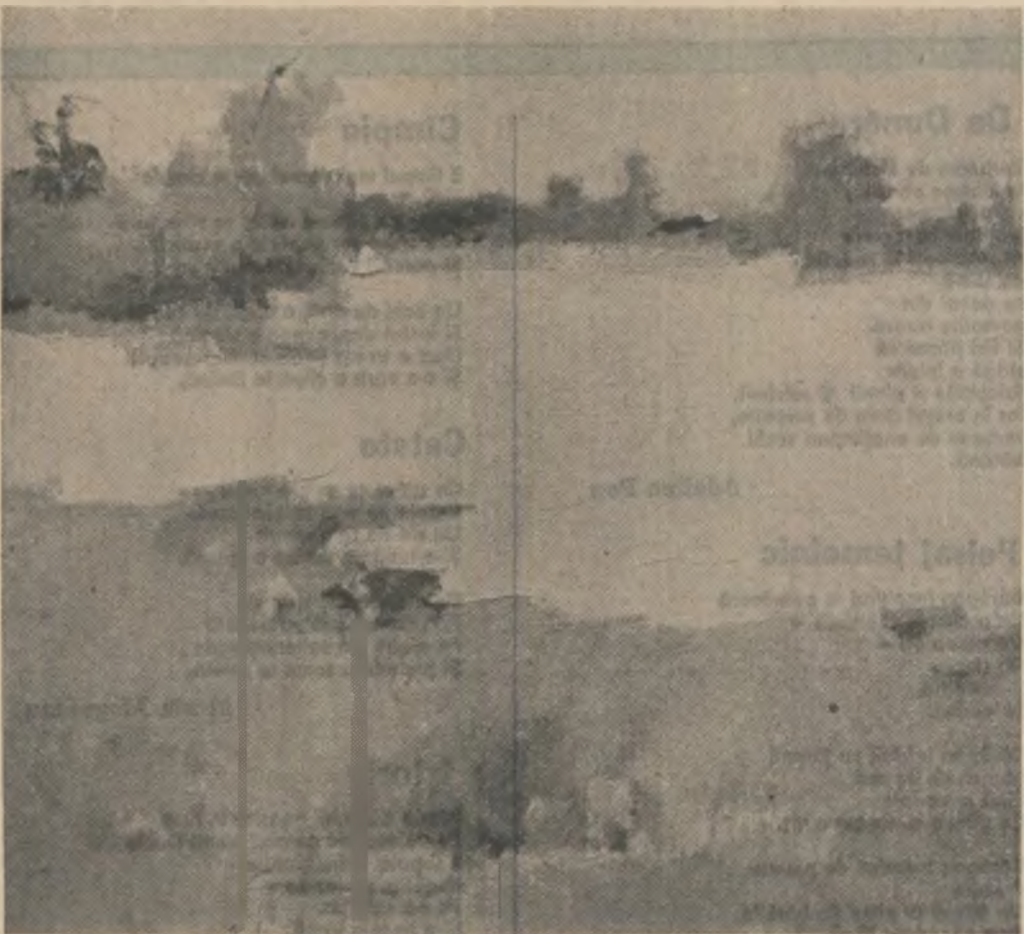
cînd Tata se uită la Mama răsare Soarele și viața mea made in Pacific se face viața mea made in Venezuela fapt pentru care nașterea mea în Balcani a fost sărbătorită în Persia

O interpretare în chip de sedoka a Condiției Umane

Ce-ai să te faci, femeie firicel bolnav de melopee cînd în dimineața tufare și blindă ai să vezi inflorind stafia coșmarului meu Flămîndă?

am să-mi fotografiez durerea zburînd cu o mîelță spre lună.

Optimismul culorii

● **Augustin Costinescu** este un pictor al luminii. Subiectele tablourilor sale sînt plasate, parcă, toate, într-o amiază de vară cînd istoria umbrelor abia începe să se scrie. Cîmpurile de culoare largi și pure forțează obiectele să-și topească contururile. Pe ritmul unei lănturi, cîteodată ca de vis sînt proiectate subtile dialoguri între linii, forme și tainice nuanțe care tind să desăvîrșească, în cele mai bune pinze, adevărate poeme picturale. Pe **Costinescu** îl interesează frumusețea și armonia. Peisajele, deosebi, ca și naturile statice și portretele, indiferent de ceea ce reprezintă, demonstrează o evidentă unitate de ton și de viziune. Calitatea aceasta vine dintr-un sigur instinct artistic. Dar, mai întii de toate, este vorba de emanația unui spirit reflexiv pentru care aventura picturii se relevă prin sensurile unui continuu efort de punere în ecuație a datelor unui program cu descoperirile pe care le evidențiază exercițiul zilnic. O călătorie, de fapt iluzorie, către absolut. Pornit în această expediție cu proiecte și nădejdi, cu toate schimbările, explicabile, pictorul a rămas, însă, cu un evantai de certitudini între care se remarcă încrederea pătimașă în culoare, care poate fi potențată la nesfîrșit cu neștute armonii. Recursul la valorile ascunse ale tonurilor, fără să fie evident polemic, reiterează traiectul unor maeștri pentru

O interpretare în chip de tanka a Condiției Umane

Ană marionă, privirile tale plîng pe cerul nopții — la umbra durerii sălbatice a privirilor tale amărui răsare Soarele păgîn și albastrui.

Prelegere la un curs Hemingway

Să fii coleg cu Ernest Miller Hemingway la Oak Park High School.
Să bei un pahar de vin cu Ernest Miller Hemingway.
Să iubești ca Maria lui Ernest Miller Hemingway.
Să fii primit în Red Cross Ambulance Corps.
Să te căsătorești cu Hadley Richardson.
Să lucrezi la Transatlantic review.
Să divorțezi de Hadley Richardson.
Să te căsătorești cu ziarista Pauline Pfeiffer.
Să scrii A farewell to arms.
Să lucrezi la romanul For whom the bell tolls.
Să divorțezi de Pauline Pfeiffer.
Să te căsătorești cu ziarista Martha Gellhorn.
Să patrulezi de-a lungul coastelor Cubei cu yachtul tău Pilar.
Să divorțezi de Martha Gellhorn.
Să te căsătorești cu ziarista Mary Welsh.
Să publici The old man and the sea.
Să ieși premiul Pulitzer pe chestia asta.
Să ai o brăznică să permiți Academiei suedeze

să-ți decerneze Premiul Nobel pe anul 1954 pentru arta narațiunii.
Să te sinucizi în iulie 1961 cu propria ta amă de vinătoare.
Să fii nimeni și deodată să-ți dai seama că ești Ernest Miller Hemingway.

valeriu stancu

în sine ochiul hotarnic

rănilor ochiului mi-am ucis privind inserarea — hotarnic popas — arderea lapidină o pietre domoale în ele rotirea își poartă sîngerind inserarea rana popasului — ochiul hotarnic învingătorii echinocajului săgetînd inserarea ca pe o mască de-nluminări infernale arderea lapidină o în sine ochiul hotarnic eludînd inserarea

interioare călătorii (1)

interioare călătorii din tăceri intrupate „Prea tirziu!” se-nvenină ecoul lunată sinceritate răstăgînită-n vîmile somnului patima solescismului sîngeră în auz tăcerea azeilor striviți de obstacolul de aer doar somnul în somn într-o zi va ști să se-ntoarcă doar ochiul de orbită desprins — în seninătate curier lineezînd — previunea intrupării susurîndu-și-o în pleoapă nestatornicie a umbrel freamătă peste gratii Somnul — balsam lănturile clipei în ele apun temnița singelui cucerînd universul

Interioare călătorii (2)

rostuite cărări de somnie în ele sîngerare vicleană a simbulului furtuna regășirilor își sapă lăcaș nestatornicie a umbrei susură sinceritatea — autel isolé des décombres — poveștile neaprinșelor stele temnițele somnului în ele inșele evadînd

liturgic izvor și pedeapsă ci verdele include în sine smaraldul lacrima frunzei freamătă peste gratii luminînd ecouri tonmatice fugă de gînd — rane ale întunericului (în ele sîngerare vicleană a simbulului) stelele plîng îmbătrînînd în tăcere

lănturile clipei în ele apun temnița singelui cucerînd universul

întemnițată

liniștea somnului

după liniște învăluie timpul în haina-i hotar piatra în sine lovește cuvîntul cuvîntul în piatră — flacăra oarbă rostuindu-se înăuntrul tăcerii și-n timpan adormînd după liniște în hainele timpului ne-nvăluie liniștea în timpan surizînd precum piatra în sine gloria ei — cea din urmă povăz după neliniștea somnului umbră și semn în semne și umbre în noi semănotate bîzar de gheare de piatră în precepte și legi cuvîntul îmbracă fărădelegea după umbră și semn întemnițată liniștea somnului (în somnul pribegă fiind umbra somnului) neimaginată pedeapsă, neimaginată liniște sîngeră somnul în semn amintiri netrăite

autoportret pe jumătate

inima și-a coborît pleile plină la ochiul colățat de cer colățat de cer lagună oarbă mina s-a desfăcut surizînd de rana sinelui o jumătate de autoportret plînge în pal cu somnul ca o garoaă pentru care încă nu s-a inventat culoarea în vis hotărîrit privirea se-nvăluie-acum în paradisul flegmatic de noi eludat

inima a coborît în ochiul colățat de cer cită lumină s-a adunat în ochii luminii!

se vor clăti cedrii în praguri de val sfărîmate lagună oarbă mina s-a înșinat ca o val în rana sinelui ca limpezi podoabe într-un autoportret fără de ramă privirea se-nvăluie-n somnul ca o garoaă pentru care încă nu s-a inventat culoarea în vis hotărîrit autoportretul era pe jumătate înșarcat cu ducerea la bun sfîrșit a singurei opere de artă neterminată, nedisimulată, neincepută, ne... artă? operă? lumină? cedri? autoportret? ha-ha! lumina?

doar călimera bolnavă de pulberea așternută în trupu-i se sfărîmă explodînd pe un autoportret cu ochiul colățat de cer

însinuare

prin sticlă verdele se-ncețoșă picol străluciau coloarele cărților ca o ninsoare de roșii obrazul sugrumat (sol păcătos, reverie lunară)

de limpiditatea gîndului soldații migratori scociorînd în altarele cărților

în camera sobră creștea de multă vreme un copac vorbitor cu milioane de brațe cu milioane de semne crengile lui depășiseră de mult și cu mult universul

dar verdele lui prin sticlă se-ncețoșă

pe buza unui pahar nevăzut mai străluciau stînger și suav rana buzel ce sorbise

agenția de eufemisme

hei, dragii mei, ai mei cititori de plăcere, nu vă iluzionați pentru că eu nu vă resping acuzările — asta numai pentru faptul că mă întreb fără glas cine sînteți voi cei ce vălți a ști cum de se-mbată-un poet cu idei și cuvînte

iată cenușa peste privirile noastre lumina purtîndu-și (la suprafața cuvîntului nevăzutele chamări ascunse în miezul rostirii)

miezul lui reflectîndu-și nesomnul plin de iluzii; hei, prietenii mei, ai mei cititori de plăcere, iată acum neprîhănit discursul: „da, încă mai admirăm frumosul încă mai admirăm curajul fiecărui cu mijloacele sale

în mijlocul lumii poetul — simbol (poetul modern ori monden) influent, discursiv are birou somptuos dictafon, telefon, scurmiere „crom-nichel” „iată omul!” zic poetul viitorului fără de grijă ordine-mparte dispune de toți și de toate (mai puțin de cuvînte) gîngăvîndu-și rostirea cu ochii zgîlți pe etichetele multicolore ale sticlelor cu licare parșivă inspiratoare de versuri genial decupate

Mircea Croitoru

POETULUI»

niară poetică, etichetându-l drept poet liric. Tonal dezabuzat al versurilor sale nu ascunde unele ecouri romantice sau baroce, sau chiar unele asemănări cu A.E. Baconski. Ciclul clitic nu are schimbări brusce, dar s-a putut observa, de-a lungul său, o cădere de la duritate spre lirică. Elementul de bază la Marius Petrescu, plătosa lui s-ar zice că e somnul.

Maria Cerchez găsește că tipul poetic reprezentat de Marcela Mariana Milcu (specific unuia vocat în declin) corespunde ca spirit și aspirații celui al cărui exponent a fost Musset. Versurile poetului sunt o ilustrare fidelă a vulturilor de entuziasm proprii perioadelor de timp incerte. Verva, exuberanța se împletesc cu expresivitatea. Marius Petrescu se arată a fi un suflet ce se dăruie până la autodistrugere, umărare a unei, în sens larg, vocații de mistic. Calitățile sale nu stau la nivelul expresiei, totuși, neevitând unele momente plate, selecția a pus în evidență multe versuri memorabile.

Criticul **Nicolae Georgescu** face în cuvântul său corelația „om scriitor”. Tipul reprezentat de Marcela Mariana Milcu, va spune el, intră în

folle de mijloc ale curentelor literare. Expresive folosite divulgiu a dor de stabilitate (de lespede). Poeta trece treptat de la o fază la alta, nefiind definitiv fixată, iar dihotomiile trup-suflet, lumină-intuneric, dar încă necoapte. Versurile în care se regăsește mai bine sintagma aceea unde nu-și alege o muză prea mare. Sinele interesând-o foarte mult, trebuie să-și aibă cu atenție căile potrivite de a merge către sine.

Poezia lui Marius Petrescu nu este una de verb, de miscare, ea lăsând să se vadă urmele unei boli ce s-ar numi „adjectivitate”. Poetul caută proverbul mari dintre cuvinte, turajii lor neputând fi schimbate, ca la o placă lentă de paleofon, pe care nu poți să-l dai mai repede. Și la el, versurile cele mai reușite sînt acelea unde nu-și impune o temă. Autorul scrie o poezie suficientă siesi.

Conducătorul cenaclului va puncta din nou dezbaterea cu invitația la o mai aspră judecare a celor citite și invită să la cuvântul pe poetul **George Stăncu**. Acesta, spunând că i-au plăcut

versurile Marcela Mariana Milcu, se va opri mai mult la Marius Petrescu, arătând că versurile sale bune sînt cele concise, scrise în ton sențentios. Cu fiecare vers poetul ne dă atunci un tablou cîrnari, înimari). Livrescul, perceptibil în versurile sale, va lua forme intense la Marius Petrescu, la care se distinge și un abuz de imagini. Ambii poezii pornesc de la exterior spre interior.

Mireea Dobrovățescu este de părere că ambii poezii intenționează a cunoaștere cu ajutorul cuvintelor cheie. Marcela Mariana Milcu valorifică limbajul prin procedee lexicale vechi (cuvinte de felul cîrnari, înimari). Livrescul, perceptibil în versurile sale, va lua forme intense la Marius Petrescu, la care se distinge și un abuz de imagini. Ambii poezii pornesc de la exterior spre interior.

Mihaela Murariu Mîndrea va compune epigrame și pentru autorii din această seară **Florin Palaghia** le va dedica la rândul său cite un poem. Marius Petrescu va lua și el cuvîntul pentru a elucida anumite nelămuriri în legătură cu poeziile citite ca și pentru a spune că poezia Marcela Mariana Milcu este aplicată la idee și la sentiment, fără pregnante trăsături

livresc. Este vădit expresionist și nu romantic, cum s-a afirmat.

Răspunzînd și ultimei observații a lui **George Stăncu**, conducătorul cenaclului își va începe observațiile asupra autorilor din cea de a doua seară și va arăta că nu cuvîntul în sine conținea ci preocupanța lui. Marii poezii romani sînt metafizice: nu întimplător, apetitul pentru abisul nu e o chestiune de moment, o sublimare a acestui gust, poate exagerat, al poporului roman pentru moarte aflîndu-se chiar în punctul de plecare al literaturii române, în „Miorița”. Numărîndu-se printre acei poezii formali, îndrăgosiții de o retorică, pascalieni, Marius Petrescu e un căutător al formei de a accede la poezie. Neavînd poezia „în el”, dar rostind totuși demersul, într-o zi acești poezii vor ajunge să obțină rivnița explozie de iluminare.

Marcela Mariana Milcu, care posedă simțul expresiei fragile, este o continuatoare a lirismului ardent, plin de prompșime al unor **Magda Isanos** și **Nicolae Labis**, aplicîndu-și mai bine poezia la actualitate decît poezii din generația '80, care sînt în fond livresci sub aparența de poezie a realului.

Înregistrînd sugestii diverse, unele justificabile, ale celor de față, poetul **Cezar Ivănescu** a încheiat seșina spunînd că acest cenaclu nu este făcut ca să distreze pe cineva, că și pe viitor va fi lipsit de fast, punctul său fix fiind lectura și discutarea ei mai multor texte valoroase și că unul din putinele lucruri bune pe care le pot face, nu numai participanții la cenaclu, ci toți cei care aspiră să devină adevărați (tineri) scriitori este să-și intensifice lecturile, pe de o parte din marea literatură iar pe de altă parte să citească atenți revistele literare și, dacă nu e prea grea, chiar cărțile de debut ale textelor sau bune care apar astăzi, pentru a ști pe ce lume (literară) trăiesc și ce este de făcut de acum înainte.

Hero

O voce de excepție

după „Antologie de poezie aromână” (Ed. Minerva, 1976), „M. Eminescu — Poezii / Puizii (ediție și transpuneri în aromână) — în colaborare cu Ioan Cutora și Costă Gali — Ed. Minerva, 1981) și versurile în dialect publicate prin reviste dintre cele mai severe cu calitatea creației originale tipărite, noua apariție în public a Kirei Iorgoveanu reprezintă, credem, un eveniment, nu doar al literaturii dialectale. Vrem, de la un început, să arătăm cum pe iubitorii de poezie românească în genere, și pe cei în dialect aromână în special, în volumul „Steaua di dor”, recent apărut la Ed. Eminescu, ci sînt nu doar accesibile, ci, după lejer și merita acomodare a codului lingvistic dialectal, li pot asigura spectacolul unei trăiri poetice dublate de o măsură. Trebuie totuși adăugat că versurile Kirei Iorgoveanu se adresează, printre alii, vorbitorilor și cititorilor acestui idiom și, ca atare, pentru cunoșcitorii, volumul proaspăt girat de Ed. Eminescu își dezvăluie virtuți și parfumuri insubstituibile care amintesc de tradiția poeziei aromâne populare și culte (ultima fiind de neînțeles fără cunoșterea primei). În cadrul poeziei aromâne practicate actualmente, credem că nu greșim vînzînd în Kira Iorgoveanu cea mai dotată voce, în fruntea unei pleiade ce cuprinde pe **Hristu Căndrovanu** (remarcabilul volum intitulat „Nahad”, Ed. Eminescu, 1980), **Athanasie Nasta**, **Ioan Cutora**, (încă nepublicat în volum și prezent sporadic prin reviste) și mulți alți poezii din diverse generații, cu toți adăugîndu-se unei tradiții prestigioase (**Belimace**, **Murru**, **Nida Bogă**, **Nuși Tulliu**, **Veto**, **Buzăria**, **Z.A. Arăin**, **Marcu Beza**, **N. Babu**, **Zahu Pandă** ș.a.), al cărei aport în dezvoltarea culturii aromâne ne-a determinat să ne gîndim tot mai mult, în ultimul timp, la un proiect de istorie a poeziei aromâne culte.

Nu credem că greșim prea mult dacă vom spune că niciodată un poet al acestui dialect cu parafum de cronică moldavă și carmă provenențial nu se putea exprima în afara contextelor folclorice, în afara tradiției. Extrakția folclorică a literaturii aromâne, cadrul moral și material cu totul aparte, circumstanțe politico-istorice dintre cele mai speciale au făcut ca între poezia populară și cea cultă, între suflul colectiv și cel individual care încearcă să se detașeze, fie și prin artă, de comunitate, să existe conexiuni a căror descriere este imposibil de epuizat în cîteva rânduri. Ne mărginim doar să le constatăm și în poezia de mare natură ale și excepțională disponibilitate a elegancă, strîns înrîndită cu cea „mioritică” a Kirei Iorgoveanu. O primă constatare în acest sens o impune organizarea volumului. Astfel, „aradha puizilor” („ordinea” sau „sumarul”, dacă vreți, al poemelor) ne oferă următoarea secționare a cărții: „Steaua pipnilor” („Steaua strîmilor”, în poezie cărțile poeziei și de neapartenența la tradiția și spiritul colectivității, la un anume univers moral care asimilează eul și-l sancționează tentativele de desprindere, indiferent de nuanțe și direcții) și, o a doua grupare de poezii, „Steaua vearărilor” („Steaua iubirii”), unde sînt înscrise cele mai reușite creații ale fermecătoarei poezii.

Nu insistăm pe prima secțiune a cărții, din care nu lipsește constelația tematică fundamentală a poeziei aromâne exprimate prin cel mai sincer lirism testamentar, degajat de mimetism și afectare: „Agrișarea limbii”, dezagregarea nucleelor de civilizație pastorală prin „Județarea tuzeanului”, parfumul de „pirmithi” (poezii) ale arhiculului, venerația strămoșilor, întreaga izotopie semantică a sferii „picurărești”, sacralizarea naturii montane și a anotimpurilor ce permit comunicarea integrată cu această, tema „cărnoasă-Hitler”, a trecutului păzuit ca un necunoscut „opolim” pentru supraviețuire, marile tragedii colective (Moscopolia), cadrul suprasaturat de folclor și tradiție populară, tema „murmururilor” ș.a. Nu lipsesc nici figurile celebre: două remarcabile poezii se intitulază „Al Eminescu” și „Vis cu Alexandru Makodan”. Dacă poezia a acestei secțiuni nu se ridică deasupra performanțelor înregistrate de **Nuși Tulliu** sau **Nida Bogă** (adevărați tragedienți în haină lirică), „Steaua vearărilor” aduce în prim plan, odată cu modernitatea ezoterizării sentimentului, poezie cu totul remarcabilă, la înălțimea cărora arătașii s-au ridicat predecesorii Kirei Iorgoveanu. Fapt remarcabil printre primii de **Tache Papahagi**, eroica populară aromână se caracterizează, în primul rînd, prin discreția și moderația manifestărilor. Aceasta este particularitatea specifică înaintașilor Kirei Iorgoveanu, prezenta la un **Constantin Belimace** („Picurarii cără vruta lui”, de pildă). Iesind cu tact din marginile convenției, poezia Kirei Iorgoveanu impune factura modernă a confesiunii, naturalitatea unui spectacol său. De puritate și gingașie: „Steaua mea cu steaua ta / T-unu apă-și diniseară / Ocl'iu-a meu cu ocl'iu-a tău / Alidzea Bunlu de Arău. / Mna mea cu mina ta / Lăgh'ia chiatră u hîreia. / Frimlea mea cu frimlea ta / Un carti mînduia. / Gura mea cu gura ta / Ti birb'iu mîștuia cîntu / Ti thia mea cu thia ta / Ciș calu nu-și afia ?” („Distihuri”, p. 76). Inutil de transpus în dacoromână, mai ales că volumul conține un glosar suficient. Din multitudinea de versuri demne de a fi citate, le-am ales totuși numai pe cele de mai sus, tocmai pentru că ele evidențiază dominanța esențială a acestei poezii, natura elegancă, autos-amară a poeziei Kirei Iorgoveanu, excepțională voce a literaturii în dialect (și, bănuim, cu resurse potențiale pentru exprimarea în limba literară), pentru care poemul devine manifestare a unei ipostaze autumnales a ființei, iar spiritul său verbos — portat al tristetii existențiale. Îl dorim Kirei, după ce i-am citit și răscolit cartea, o evoluție pe măsura debutului.

Cristian Moraru

Podul de piatră

Urmare din pag. a 4-a

Pentru că erai prea grăbit și n-ai fost atent să vezi la timp ce Doamne Dumnezeu-o fi fost scris pe placa aia, acolo sus, la intrarea în sat. Așa că strigi iar, Hei! e carena pe-aici, poate creșea să-mi spună unde-ai ajuns? Poate creșea să-mi spună cum se numește blestemul asta de sat împușcat în care-am intrat?

Așa că o pornești iar înainte pe lângă vale, pe sub măruntul tremur al frunzelor alungite-ale sâlcilor de la marginea albiei aproape secate și urci pe o altă uliță, la fel de pustie, mărginită, de data asta, de șiruri de salcimi cu frunza îngherbată de secetă, acură făcându-le dintr-o dreapta (între timp vezi ceva ce parc-ai cunoaște, niște trepte, o ușă deschisă, o altă casă și situația vag-albăstruie a unui în răcoarea întunecoasă ghicidă-năuntru — oare cîntă la drimbă?), și vine să oprești și să vezi dar mergi mai departe, nu știu de ce, și deodată îți dai seama că ai ajuns tocmai sus, în fața bisericii, că nu mai ai unde merge. Departe, în față, dincolo de capătul nevăzut al Izlazului, se ridică greoaie cocoșă ceoșoasă a Highizului, iar din dreapta simți urcînd încet boarea ușor răcoroasă a Văii. Așa că întorci spatele acelu scorburos satem care aproape astupă intrarea în curtea bisericii, privești, de acolo din virful dealului de unde ești, ca un Atoateștiapintor și deodată exclami: Asta-i Iată-i aici, la picloarele tale, cu casele lui abia scîrte printre salcimi și arțari și nuci cu fructul în pîng. Acolo ar putea fi casa Iordanului, în colț, lângă fîntina cu roată, clădirea aceea galbenă pare a fi a lui Onuț Hara; mai încoala, spre Pripot, ca o panglică ruptă pe-a locuri, se întinde gîrlul viu din jurul fostei case a aceluș nefericit căpitan din Fetești și a și mai nefericitului său soț și, nu departe de pod, la intrarea în primărie, culcat pe-o bancă de lemn nezărită, îl bănuiești a dormi pe însuși Mileaga. Apoi școlă (de data asta nu mai e vară) și un cârd de copii și, printre ei, unul măruț — cu ochi verzi și părul țepos, descurt, purtînd pe umeri trăsia cu cărți și-n mîna o nuia albă cu care s'flicăuște cu cludă pămîntul.

Apoi aștepti un minut să vezi dacă moșul nu se-nnoare cumea din vale, încerci iar să strigi Hei! e este carena pe..., dar nu-ți mai duci vorba pînă la capăt. Urci în mașină, întorci și pornești holdă, fără să privești măcar o dată-nădră. Nu speră deic să nu-ți fie prea greu să găsești calea de-nnoare. Conducîți hotărît, ochii nu ți se abat de la drum, așa că nu ai de unde să știi că, de data asta, n-ai mai trecut peste podul de piatră, aib, vărut.

marius petrescu

Natură moartă

Umilita tirzie și împocăci a unei flori de cimp, ce se usucă între filele unui manuscris din secolul de aur: iată emblema eruditiei tale solitudinii! Nimic nu pare mai simplu decît această jale sfîntă care te cuprinde în mijlocul pășunilor miniate cu himere și bucoane aurite, prin care tu poșești în vis — ești un savant al tristeții, un invitat al suferinței, pierdut prin firidele, prin labirintul cașloavelor înmiresmate de tăcere, tu ești un păstor de cuvinte moarte, căutător al durerii, seducător de mirajul unei singure flori de Cimp, ce se usucă printre iambi și tohei erudiți...

Mărturia scribului

Ce dezastu erudit, cită jale orgolioasă, o suferință fainică și eficaă, puterea simpluoasă a torturii — și suflatu-mi, sârman, ce-abia știe să plingă...

Înserare la Putna

Prin înserarea vegetală un delir măsoară lent tăcerea, un nadir al verdelui întunecat și umed, agonizînd sub valul de răcoare, putred; o pașnică furtună de miresme vii secrete rîni deschide și-o horă de alegorii descinde-n crîngul stîns, lipsit de soartă cu un duh invins, și-apoi, doar slova întinericului, iată, în sunetul de clopot se lasă adorată...

La joie de vivre

Spumă și confetti, mișcarea sunetelor în delir, betală purpurie, o luptă supla între flori, alcoolul erudit și solitar, stereofonia hohotului, lumii, culori, legende — un peisaj inventat de minie, decor fastuos și atroce din care lipsește doar singele meu...!

Lady Poesiada

Hello, lady — ce tirziu s-a făcut în acest secol: departe de aproape sîntem; harta Europei, mai mult ca orîcînd, pare neliniștită, vag intristată, singură — Hello, my Lady!

Lumina se desface

Se alipește plaurul de plaur Oșorii fac oase de aur Oșarii care fac de miere și inimarii dou putere O, privesc cum vine O ființă-neființă înspre mine Ca un abur trece Abur care-abate vîntul rece Aureole vechi în așteptare De capete de sfinți înmărmuresc Lumina se desface și mă doare Acest văzduh cu trupul omenesc O, privesc cum pleacă O ființă-neființă și se pleacă Ochiul spre pămîntul Peste care bate rece vîntul, și monumente...)

nu ne mai pot despărți acum — departe de aproape ne aflăm, nu sîntem de învidiat, Lady I — așa cum nu poți despărți niciodată Polul de îmbrățișarea Ecuatorului, sau nu poți împiedica lacrima să-și amintească ochiul care o plîns-e, căci, iată: ce minunate cimitire de arme nucleare la Waterloo, la Troia, ce strălucitoare muzeu, cu relicve electronice, antichități inefabile și alte computere din Egiptul faraonic pînă în Scotia medievală, Turnul din Pisa înfipt în mijlocul Antarciciei, mormintul lui Dante eșuat pe fundul Pacificului, Pantheonul devenit cazarmă sau impunătorul cosmodrom de la Duino (elegiile lui Rilke sînt expulzate, cu noblețe, în afara galaxiei...)

nu sîntem de învidiat, Lady I — dar eu întreb unde ne-au rămas toate istoriile galante cu care plecam în exiluri de nuferi și crizanteme, dulci creațiere

pe corabia lui Noe (ce sinucisă — da, da! — în triungiul Bermuda...! marile bătaii cu flori din Parnas, Armada lui Baudelaire — îți minte?! — cu care am trecut dincolo de orizontul furtunilor, în Lumea Nouă! Apoi singurul nostru turnir dedicat ție, cruciada noastră eroică — Poesiada!... Hello, my Lady, ce tirziu s-a făcut

in acest secol: departe de aproape sîntem nu-i asa? I — harta Europei a devenit neincăpătoare pentru noi (prea multe monumente mitraliate de chitara electrică a lui Jimi Hendrix!) — ce avator ilustru: cîmpile se sinucid pe rînd, din Căcaș pînă în Alpi nu mai ai loc să porți vreo bătaie istorică, să lupți pentru o idee cît un imperiu, să ciștiști timp nu mai poți, Lady — e prea tirziu în acest secol de vom revedea „after forever”...!

Un poem fără titlu

Amurgul — o lacrimă de singe, topindu-se în cavoul unei secunde...

În fața echinoxului

Eu am rămas aici, eu sînt cel din urmă, cuprins de spaima acestui tăceri, scufundat în liniștea acestui desfrîu de singurătate,

Stampa voalată

Vino cu mine-n emurg la umbra unei vechi tăceri, în stema unei liniști somnoroase, așeză-te, fără sfială tu, în stînsa mea melancolie, trezește-mi tu, inec, durerea toropită și extazul, imbie lacrima, ce mi se lasă plînsă, biind și învelește-mă egale în lacoma privire a sufletului tău —

nu te speria,

sînt singur în acest oclimbrie polid, voolat de ploii fără scăpare și absintul meu însingurat pe nimeni nu mai știe să aline,

căci jolea e nevinovată ca o soartă (știi!) pe care n-o mai poate-ndupleca nici somnul, nici tăcerea și nici moartea... Vino!

marcela mariana milcu

Mor aurarii

Se inserează în făclii

mor aurarii — ochii noștri pe lucruri umbra se oșează, raase de-o noapte ca otrava poculari verzi se subțiază

mierea e neagră ca pămîntul se scurge în pămînt din flori ca un balaur negru vîntul te-ncearcă și poți să zbori

(și-al și zburat, cum ți-ai dorit din lumea-n care te-am iubit)

mor aurarii — ochii noștri teratologii își sîrnat monștrii

Luminează

Azul îl iau de pe greier, ca pe un veșmînt și el nu mai cîntă — verdea privire își scorbă rădăcinile de sub pămînt și iarba devine subțire, subțire...

Condensez clipele vieții multmașterea Ea se gheboșează, ca un bătrîn — Răsufierea, cu cit mă apropii de naștere Se scufundă, întorcîndu-se în plămîin

Precum ceasul cuvintele le dau înapoi Și lucrurilor le iau înapoi ce le-am dat

Luminează-mă, Soare al meu, de noroi, Luminează-l pe Acest-Care-Plăcă-Bărbat.

In iubire

Iată-mă în iubire ca în miezul Puterii Ca un strigăt spre tine țîșnesc — Intunericul se sparge și ca aerul măi mîroase Arborii din cer tuburător fosc

Putere de Viață îmi dai și de nouă Credință Vie Lumină ce în ea mă primește

Dar firavă umbră că sint și fără ființă Aca de sub zbor, Prăbușirea, îmi amintește.

Cortegiu

Vine Lunarul îmbrăcat în veșted, în aburii vine pe rînd Continuatorul, îmbrăcat în putred-i pilemă și multe alte ființe sosesc, nădăjduite de mine ori trecute prin vis — apar și eu în fața mea, visătoare și îndepărtată și rivniță pe pămînt râmîn un fel de insule stîns ca niște umbril păsările se desprind de pe cer, urcă mai sus apar cu toții ca și cînd s-ar preface în lume (și acești mandarini portocalii vin să treacă) se stăbește a Conexiune, a Relație Fluidică în trecere unii își pierd cronometrul

dar vine Cîinele Casei Tale, Luminat Stăpin și lubite

în-bot-purtător-a-toate-recile-clipe a-toată-îndepărtarea, a-tot-hinonul-că-nu-mă-iubesc și laserul timpului străfulgeră adăia spîntecă toate aceste cărți inutile.

Urc

Urc și scara mi se ia. În timp ce urc mi se ia. Dă-mi repede o aripă, strig — cu cangea trupului meu de aripa lui încerc să mă prînd.

Abia apuc să văd lumea — necunoscutele plante: ligustrul, acanta, mandragora,

portocale ca ard albăstrui în focul Celor Mai Mari Licurici nisipuri ca marmura pe care aleargă oameni cu trupuri provizorii și mici...

Abia apuc să văd lumea; îmi spun că porcă merita să risc — Scara mi-o fură relele ființe: o aspidă și un vasiuic.

Răni

Ochii pîndesc închisi nemărginirea Ca-ntr-un ou socru se-nocmește gîndul — Orbec de cum vreau să-mi încep privirea Oul se stringe, puil sufocîndu-l.

Răni unduind — morminte mișcătoare Se cască înspre aer și îl sorb

Mi se-nroșește trupul și mă doare lar lumea este-un vîndt clonț de corb.

Deasupra de noi

Dau roată ființei Lumini alburii — Dynamis împinge Reci aștri pustii.

Arborele sacru Singeră-n lumină — Sacrul vierme roade Sacra rădăcină.

Cu miinile roșii Deasupra de noi Bunul păstor Yima Sacrifică oi.

Cine?...

Cine se întoarce noaptea către noi să ne privească Trupurile cum coboară toate-n cer să se odihnească Precum țărna la culoare, ca pămîntul de Aruncate-n somn ca piatra și ca ea dorind să zboare...

(Cine să ne-vește oare gîndurile, cine oare Cum se scopă de cădere (și-n ce fel nu se mai moare) Cum putere aibă mîntea; trupul din starea de stonă Să ni-l scoată, îngreitul trup al nostru de prihană?)

Cine oare ne mai iortă trupurile, cine oare Care n-au știut să urce, au știut doar să coboare

Intr-un cer ca o coroană aurit și orbitor Pus pe capetele noastre, dar nu pe măsura lor...

Lumina se desface

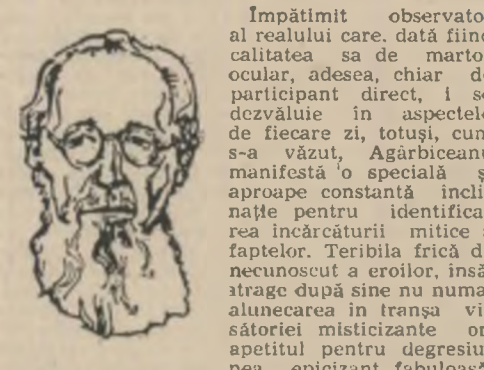
Se alipește plaurul de plaur Oșorii fac oase de aur Oșarii care fac de miere și inimarii dou putere

O, privesc cum vine O ființă-neființă înspre mine Ca un abur trece Abur care-abate vîntul rece

Aureole vechi în așteptare De capete de sfinți înmărmuresc Lumina se desface și mă doare Acest văzduh cu trupul omenesc

O, privesc cum pleacă O ființă-neființă și se pleacă Ochiul spre pămîntul Peste care bate rece vîntul, și monumente...)

III. Obsesia „vedeniilor” (1)

Impătmnit observator al realului care, dată fiind calitatea sa de martor ocular, adesea, chiar de participant direct, i se dezvăluie în aspectele de fiecare zi, totuși, cum s-a văzut, Agârbiceanu manifestă o specială și aproape constantă înclinare pentru identificarea încărcăturii mitice a faptelor. Teribila frică de necunoscut a eroilor, însă, strage după sine nu numai alunecarea în tranșa viașătoriei misticizante ori apăsătorii pentru degreșarea epizant fabulosă. Cursul este că, propriu-zis, intensitatea trăirilor pe cont propriu a realului faptic, în sensul cunoașterii acestuia prin directă lui su-punere, personajele devin problematice, au dileme existențiale datorită împrejurării că în-treg avântul lor concret biografic scapă de sub controlul înțelegerii raționale, lucid analitice, disociative. Pe neașteptate, violent, se iverse o ruptură în logica modului de existen-ță cotidiană; e o ruptură generatoare de spaimă imposibilă de înțeles altfel decât prin apel la eventualele explicite încautate ele-mentului supranatural. În acest punct, deși dis-cretă, anevoios perceptibilă, totuși, veșta pro-zatorului de a plonja în fantastic este inver-derată. Surpriza este de obicei că atât de naturală „incubare” a mitului în realității vieții omului simplu, în subtext, face dovada unei tulburătoare aderențe la marile tipare ce includ în ele teme și motive mitologice de an-vergură arhieternale. În această împrejurare, fantasticul se relevă ca un mod de existență ce poartă povara unui dramatism plener. Umanitatea lui Agârbiceanu pare a fi conservat cu maximum de obstinatie nu atât amintirea mitu-rilor originare, ci în primul rând spiritul lor vital, adică ceea ce, în chip inalienabil, se cir-cumscrie însăși filosofiei de viață a colectivită-ții umane. Se instituie, astfel, o fatală incompatibilitate între criteriile de valoare propuse, in-tr-o direcție, de legile vieții concret circumstan-țiale și, într-ală direcție, de legile apartin-ând „voicii” eului mitic, care, extraordinar de proaspăt și de viguros, aspiră — și reușește! — să-și spună ultimul cuvânt. Avind în vedere ingenuitatea intelectuală a eroilor, înapetența lor pentru efortul de abstractizare al planu-ului cunoașterii, se înțelege că locul dilemelor moral-ideatice este luat, așa-zicind, de explicite plasticizate, cu alte cuvinte, de „vedeniile” avind intruchipări narrative de o concrete halu-cinantă.

„Lășeseam focul altădată în cămin, s-am mers prin” la o vecină. Aveam să-i spun o vorbă. Se-n-sera și era luncuș pe drum că-nghetaș. Mă-norec, mă dau să sting tăciunii, să răcolesc jarul, când, iată, usa cîrții și în casă îmi intră un om. — Bună seară. — Mulțum dumitale.

„Și tace. S-apropie de-o lavită și sade. Eu răs-colesc în jar și pun niște găjele. La flacăra fo-cului îl văd bine pe cel ce sade pe lavită. Un rumân zdravăn cu coloșii, cu călău înfundată în cap. Fără mustăți, fără barbă. Părea bălat și prea tânăr, după glas, îl giccam că-i om mare, — la vro patruzeci de ani. Era om străin. Mă gîndeam : are ceva și a venit să-l dau un leac. — Vezi, că eu am fost moșă și trepez de ani”. — Este scena prin care debutează povestea „Vedenii” (1910) ; o scenă, să admetem, de un realism ce vizează stereotipia absolută. La prima vedere neli dialogul ce urmează nu pare că schimbă fațetele în vreun fel.

— Ai mai venit pe la noi, om bun ? încep eu. — Eu n-am mai fost pe la dumneata. Acum vin înția oară.

Clipi din ochi și privi drept la mine, cum s-ă-deam pe vatră. — Vi de departe ? — De departe.

— Văd că n-ai traistă. Dacă ț-ai fost drumul îndelungat vei fi fiind flămînd. Eu pot să-ți dau ceva de mâncare. — Că nu mînc.

— Veți fi intrat la vreo casă și veți fi mîncat. — Nu. Nu-am intrat. Eu vin de-a dreptul la dumneata.

— Atunci, mă cunoști. — Nu te cunosc, ci te știu, zise străinul și tăcu iar.

„Și totuși, în discuția dintre cei doi interlocu-torii pare a se insinua ceva cu totul neașteptat. Lăconicele răspunsuri ale oaspetelui încep a o neliniști pe femeie și cel dintîi gînd o duce la eventuala prezență a unui răufăcător („Cum eram singură acasă — bărbatul mi-l păcurar, a-ncuip să-mi fie frică. Cine știe ce om va fi? Și vorbele lui din urmă mă neliniștău mai înții ; nu mă cunoaște, ci mă știe. S-avea înția ceva reza și aștia”). Într-un moment, pînă acum doar insidioase, capătă, într-adevăr, con-tururi tot mai asate. Nedumeritorilor răs-punsuri date pînă acum de musafir îl urmează altele a căror stranietate provocă tot mai multă îngrijorare. Puterea de percepție a fe-mei apare literalmente bărtuită, intrucît îi este cu neputință a stabili reala identitate a musafirului. Dacă cele de mai înainte pot fi în-țelese ca simple ciudățenii de comportament, avînd, totuși, un substrat amentinător onreum limitat, ce se spumă mai departe aruncă pe femeie în brațele cosmarului.

— A trebuit să-mi cunoști casa, îl zice. Mă mir cum nu te-ai simțit cine!... Nici un străin nu intră înainte de-a bate la ferăstrău. De intră așa, de capul lui, în curte, îl trage cinele la pămînt. Se vede că nu-i acasă.

— B-ai în prag. Am trecut pe lingă el. E alb și cu urechile negre. — N-ai nici bă! Mă mir că nu s-a întimplat o nenorocire... îl zice... — La mine, zice el. Eu nu se dau cînt. Eu n-am nimic cu dobitoacele. Eu am cu oamenii. Pentru ce s-ă pot bită ?

Încercarea disperată a femeii de a se edifica asupra identității drumului întreprins, de unde și pe ce drum a venit, împinge fațetele la paroxisim.

— Si de unde vii, rogu-te ? — Vin de pe munt.

— Si de unde ț-ai avut poteca ? Întreb, doar voi putea să-ți spun unde-i. Ai venit pe la Coasta-Cornului.

— Nu știu Coasta-Cornului. — Atunci, pe ce drum ai venit ? — Pe drumul departat... — În cele din urmă, o asemenea confruntare pe muche de cuțit trebuie să se încheie într-un fel. Personajele nu mai pot face față „jocu-lui”. În starea de frică atroce de care este cuprînsă, femeia se trezește pur și simplu „lu-minată” de amintirea „vocei” a eului mitic („Deodată, mi-a fulgerat prin cap : asta nu-i om de toate zilele ! Și simțeam cum întepene-sc de spaimă”). Extrem de productivă, hiper-sensibilă, „vocea” respectivă „lucrează” din plin, explicînd totul, într-o scenă realist-fan-tastică de-a dreptul memorabilă.

— Dumitale, începu el, parc-ar fi văzut ce se închegase în inima mea, dumitale, zise, să nu-ți fie frică de mine. Eu nu-s om rău. Sint omul lui Dumnezeu. Și umbra așa, prin țară. — Umbri, zic, și vei avea o înții.

— Eu am venit la dumneata ca să te scap de chinuri, începu. Dumneata ai o durere mare. Mă dumitale e-n pămînt. Și plîngi după ea în toate zilele.

Raportul între la substratul mitic-folcloric al povestirii, nu este greu să ne dăm seama că straniu îl filon fantastic rezultă din „amalgamarea” unui motiv ce ține de literatura populară apocrif-religioasă ; acela al coborîrii divini-tății între oameni. E un motiv care, arată Lazăr Șăncănu în *Mărele române*. Iși are, probabil, originea în basmele otomane. Executiv face tri-miteri la viziile zeitei Athena la casa lui Ulysses, unde stă de vorbă cu fiul acestuia, Telemach, în călătoria lui, și la minunata în-ții în lui Zeus însuși și blînzi și cuceritori bătrîni Philemon și Baucis.

Nicolae Ciobanu

istorie în imagini
a literaturii române
contemporane

Văzută de
Ion Cucu

Un grup de scriitori conduși de președintele Uniunii Scriitorilor în vizită de documentare pe șantierul canalului Dunăre — Marea Neagră

„Lupta dintre tirguri și sate este o monstruoșitate”

Să trecem la discutarea altor aspecte invocate de cei care tind să-l anexeze pe Eminescu doctrinei conservatoare.

Un argument predilect privește concepția asupra claselor sociale agrare. În primul rând, țărănimea — ca singurele clase „pozitive” și, implicit, opoziția față de oraș.

În articolele eminesciene pot fi înțelinite, într-adevăr, afirmații care, la o primă vedere, ar părea că justifică o asemenea interpretare. Acestea, critică a profundizilor — nu avertizată însă că problema ca atare este mai complexă decât s-ar putea crede și că pentru a nu greși trebuie să ne adresăm totdeauna straturilor a-dincăi ale gândirii poetului.

Nu se răzvrătește Eminescu, de atîtea ori. Împotriva „plebei” de la orașe ? Ba da, dar prin „plebe” el înțelege pe cei care nu vor să mun-cească, „...avînd chiar rușine de muncă”, trăind pe seama statului, alcătuint masa de manevră a politicianismului bugetiv, într-un cuvînt, este vorba de „plebea de sus”, de „pă-tina supraș”. Despre meseriași are numai cu-vinte bune de spus, ca și despre muncitorii sau, cum îl numește el, unorii, „avirierii”.

Dar în privința raporturilor, în general, din-tre sat și oraș ? E bine, atunci cînd abordează problema, cu titlu special, poetul este de o jus-tete exemplară.

Astfel, în articolul din 13 mai 1879, el deplîng-e „ura și discordia între sate și țirguri”, arătînd că „sate și țirguri ar trebui să fie toide-una strins unite în viața publică”.

„Demonstrația scoală în țară o judecată so-cioologică pătrunzătoare „Lupta între țirguri și sate este o monstruoșitate isodită de aceia care vor să trăiască pe seocetala alora”. Păturile de jos și dintr-o parte și din alta, afirmă Eminescu, într-un limbaj „socialist”, au „vrăjmasii ca-muni”. „Vrăjmasii noștri sînt acea campanie de exploatare care s-a organizat în țara noastră în cei din urmă 20—30 de ani și care sugerează de viață atît din sate cît și din țirguri”.

În acest fel, poetul depășește doctrina econo-mică a fiziocraților, intrucît aceștia, proclamînd că agricultura este sursa activității productive, adoptau o atitudine negativă față de industrie și, implicit față de lumea orașelor.

Se știe că Eminescu înțelegea rolul și utilita-ta industrială (un aspect care se opune net im-aginii „conservatorismului” său). De regulă se citează fraza : „Neapărat că nu trebuie să ră-mînem popor agricol, ci trebuie să devenim și noi nație industrială măcar pentru trebuințele noastre...”. Mai important însă decît acorul principal e faptul că el cunoaște mecanismul economic care justifică această necesitate. Mun-că industrială se deosebește de cea agricolă prin mai marea ei productivitate. Un muncitor dă materiei prime „o valoare înzecită în cîteva ceasuri”. Tările industriale sînt, din acest punct de vedere, mai bogate, „o nație care produce grîu poate țîra foarte bine, nu zicem bine, dar niciodată nu va putea să-și îngăduie luxul na-țiilor industriale înaintate”.

Conform concepției sale despre dezvoltarea graduală, în unele articole își exprîmă temerea că „românul nu este încă obișnuit cu munca în fabrică”, dar asta este o chestiune de timp, con-vins fiind că poporul nostru are toate calitățile necesare unei astfel de faze evaluate. Pu-nindu-și întrebarea : „Franțuzii sînt farmazoni de-așu putut-o face și noi și nu putem” își răspunde : „Așa este, dar noi, popor de țărîni, nu le putem face toate acestea decît cu-nețul”. Cauza ? „Un mocaș poate fi tot atît de iscusit și deschis la cap ca un ceasornicar din Paris, nu-mai vorbă e că moacănu n-a deprins meseste-gul din străinătate într-o zi”.

Pe măsură însă ce aducește lucrurile, în rap-ort și cu nevoile vitale ale țării, aceste dezide-derate capătă în articolele lui Eminescu un ca-racter mai imperios necesar și mai grabnic. „De la 1859 și mai pînă deunăzi am crezut și mai prin toate actele oficiale continuu am declarat că România e o țară agricolă, că ea nu poate produce decît în sîcra agricolă, că producerea industrială ar fi rezervată altor țări indus-triale”. Urmările acestei viziuni greșite : n-am luat măsuri de sprîjînire și de ocrotire a industriei din țară, mîrînd pe loc înăbrîrii noastre econo-mice de către industria străină. Fiindcă un alt merit al gândirii economice eminesciene rezidă în înțelegerea fenomenului de spoliere a țării agricole de către țările industriale, „Vizii frazantului ocaza de lină sub un frane și el îi-ritime înapoi sub formă de postav și-ți la pe

DOSAR AL GÎNDIRII
SOCIAL-POLITICE
EMINESCIENE (IV)

aceiași oca 20 de franci...” Acesta e temelul obiectiv al faptului că „nația agricolă e expusă de-a și exploatăată de venul industrial”.

Necesitatea comerțului ? O renoastașă si Eminescu, la modul general. Doar îl conspectase pe economistul englez, și stia de la Say sau Mill cître că schimbul de mărfuri este indispensabil în starea civilizată a societății, fiind o consecin-ță a diviziunii muncii. În studiul asupra situației, afirmă limpede : „Nexustorul căuă, din mil de piețe existente, pe aceea unde producetele naționale se pot desface mai cu folos, din mil de prețuri relative el căuă prețul absolut al obiectu-lui într-un moment dat. Deci și îl augmen-tază — nu todeauna fără pericol pentru alte clase — valoarea producțiilor naționale”.

Cu toate acestea, în articolele sale, poetul nu obsesiv să scrie că „la urma urmelor”, „lot ne-goiți nu e decît un soi de samarsicîl între con-sumator și producător un fel de manipulare care scumpește articolele”. Influența teoriilor fiziocratice care considerau clasa comercianților drept o „clasă sterilă” (G. Călinescu) ? De fapt, Eminescu are în vedere spolia, ceea ce el numește „samarsicîl”. Cu alii oșile, ține să spună că n-ar avea nimic împotriva dacă totu-s-ar face prin „muncă reală și cinștită în com-erț și industrie” dar nu prin operații „care nu produc valori, prin samarsicîri, prin tra-ficuri, prin operații indolente, prin așa numi-tele operații de banf ce el face „exploatînd im-prejurările, starea de strîmtoare sau mizerie sau prostia tuturor”.

Ultimele expresii se referă la acele operații ale capitalului bancar care nu urmăresc să „ca-pitalizeze muncă” în activitatea industrială sau comercială ci să obțină profituri prin speculații asupra „acturilor”. Mai precis, el este împotriva „creditelui mobilărilor”, în al cărui mecanism istoric căuă se întrușează, reconstituindu-l în-tinca („Credît Mobilier” înființat de Isnac și Emile Pereire în 1829), parcăruind toată biblio-grafia necesară de la *Dictionarul de economie politică* al lui Maurice Block pînă la studiul de specializare ca BankWesen de Marx Wirth, sau *Traité des opérations des banques de Cour-celle-Seneuil*. Pe baza acestei documentații

SEMN
Corespondența lui Ion Barbu (III)

Cine este doi acatantul faustic ce-si arogă cu atita aplomb prerogativele unui „amant universal” ? Care ar fi statutul său extern ? În ce măsură va fi fiind acesta ancorat în realitatea „biografică” și în ce măsură este doar o ficțiune ? Urînd sugestiilor din scrisori, cu puțin efort, trebuie să ne imaginăm un personaj misterios dar și extrem de viu ca orice personaje de text, scos din recuzita literară a reprezentărilor lui Don Juan, un ins „chel, mai adus de spate”, dar — cum este și firesc — „viril”, ce umbliă înfășurată într-o manie, desigur de culoarea înăisă — de preferință neagră — pentru a crea înții de spaimă printre amatoarele de puțin roman-tizate, și-și însușește prezența în penumbra castelului medieval german sau se amestecă în mijlocul pestră a piețelor unde se gustul extravagant este repede reporat dar ușor lo-terat, fiind considerat o expresie a originalității, deci, în ultimă instanță, a puterii și viri-lității. În fond, Don Miguel Barbulescu aflat în peisajul teutonic este un personaj cu identitate multiplă, ce-si dublează, triplează, quadruplează etc. ipostazele, culoarea feței sale tin-zind mai mult spre verde care este și culoarea teatrului a camelonului. El nu vorbește o limbă „deslușită” nu știe să se exprime pentru nuan-tele amoroase în limba zănturoasă a lui Faust, iar limba franceză de care spune că se slujește pentru ademînirea ștrengăreștii ale lui Cupidon nu poate crea decît o comunicare artificială fiind mai ales transmisătoare de mesaje este-tice dar vorbește cu multă dexteritate în limba universală a inamovibilității în permanentă dis-pozibilită.

Discursul amoroș. Într-o scrisoare către Al. Rosetti, intitulată „Rosetti, dragostea mea”, după ce face un raport al ultimelor sale cuce-șuri, Don Miguel Barbulescu adăuga în postscrip-tum : „Nu mai cîtesc decît lucruri de amor, Ci-tesc plîngerile întretăiate ale Louisei Labé și Olivier de Magny și mi le însușesc”. El se pune acum mai explicit în postura lui Roland Barthes pentru a atîngerea unei cîți mai mari gene-ralități, în acest sens traversarea la propriu a modelelor absolute (în orice aventură se vizează absolutul) precum Don Juan, Casanova, Faust nu ajunge, ci se căuă o lărgire a cîmpului de investigație prin forțarea limitelor oricărei ex-perience „toată arta marilor seducători, cău-tisese de desir, d’îmagineare et de déclarations”. Există codificări și toposuri ce aparțin discursu-lui amoroș cîmentate de o întreagă tradiție ; nu trebuie decît să investighezi puțin materia pentru a observa că aproape nimic din ceea ce este mai important nu a fost eludat din re-perțoriul lui Don Miguel Barbulescu. Așa cum se poate constata din corespondența lui Ion Barbu,

actul posesivului este mai înții o acțiune verbală, cu o organizare extrem de precisă la diversele nivele ale discursului și pe care subiectul an-gajat în aventură le parcurge într-un iures in-tens participativ în al cărui început stă întreaga putere a seducției.

Totă strategia lui Brabantul de Brabantillac este orăș, desfășurîndu-se sîcra după toată strategia discursului retorici pînă cînd victima se lasă posedată definitiv, fiind aneantizată ca voință proprie ; în fond cucerirea sau seducerea e un act de logos în primul rînd ; marli sedu-ctorii vorbesc norm, cu mai intensă bucurie a lor fiind să se audă vorbind. Diră lășată în memorie de celebra cuceritori este o „diră” so-noră, „Elocința” lui Don Miguel devine de cele mai multe ori o plăcere în sine, creație de emolii asale (estelice existențiale simultane) chiar pentru subiectul simțitor ; eu nu apare ca apanajul exterior al unui sentimentalism iefin ci se transformă treptat în ceva mai complex, sugestionînd o perversitate subtilă, o adevărată „joissance” în accepția borhiana. Iată cum se desfășoară acest act de seducție în care preten-dentul la „cariera de amant universal” se con-sideră un „mare maestru” : „Pe urmă am as-ceptat-o afară, la ieșire. Vorbea francezeste, a fost mai ușor să-i spun ce vreau. Am rugat-o să-mi dea voie să se prelungească înă un moment emolii împărțită și să mergem alături. Pe urmă am orientat-o către o cofe-tărie și, întrecîndu-mă cu elocința, numai să nu-i dau timp să se reculească și să se sperie, să-mi aszat. Măi ales pentru simpla ade-văritate și importantă, hă-n-avare de mi le vorbe. Si ea stătea alături într-o atitudine, n-am s-o uit toată viața ; o atitudine înalt semnifi-cativă, de intensă interiorizare. Prin asta mă fine, prin secretul sau știința știinților, prin semnificația și plăcerea de a fi înă, prin a se vedea. Dealte, cel mai ușor lucru e / să emo-ționezi, cînd ești tu însuși emoționat. Fiindcă făceam și îl spionam răspunsul, și-a încovalit melcul de aur care îl stătea sub pălărie, ca o toartă. Nu mai era înă pentru emolii, prin-mă !” (s.m.). „Abordarea” orăș este și un in-diciu al comunicării rapide la care nu se „basso”, unde numai stimuli vorbii pot crea stări pro-nice comunicării ; aici totul se consumă imed-iat ca și actul vorbii strategice asistentă raf-inate și a avansurilor lente fiind negată. Se poate vorbi chiar de rapiditatea și promptitu-dinea discursului ce corespunde unei rapidități reale a cuceririi și a posesivului precum în epi-codul cuceririi Margarete de către Faust. În două ore discursul amoroș este consumat în tot-alitate : „Așadar, în Koblenz, pe la 6, mă plimbam pe o alee și îmi ucidem uritul. O fată ședea pe o bancă și am sezut și eu. Am descoperit că citea Strindberg, nuvela. Am în-trebat-o dacă îi plăcea Strindberg și mi ales eroinele lui. Măi ales, (s.m.), mi-a răspuns. Și fiindcă am fost curios să știu ce-i place în de-finitiv în ele — știu ce a replicat ? (fata vorbea francezeste) : la folie du dechior ! A cînd re-conștitui teoria ce-am făcut pentru emolii, pe se-menea indicație. La 8, pe cînd trenul meu por-ne din gară, eu urcam cu Anne Marie la Schloss, în piină pădure. Mi s-a dat între castel, cer, oraș și Rin, cu simplitatea de nevastă „vește”, (s.m.).

În conformitate cu dialectica unui astfel de cuceritor, protagonist este și ea la fel de dispo-nibilă și „abordabilă” : „am abordat-o pe cînd străbătea nu știu ce piată, puțin cam stinghe-rită de razele soarelui amoroș”. Într-o altă fată, Vorbea francezeste și, fără prea multe ezări, a încovalințat o partidă prietenească la Wil-helmshöhe. Pe urmă lucrurile n-au desluisit. Mi-a spus că o cheamă Lily ; că e fata unui magistrat din Cassel și că părinții ei sînt proce-deză analitic locală pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția emolliului îndreptată se îndreptă de la procesul de compozi-ție literară devine colaborator al realului în momentul cînd trece la „generalizarea” enun-tului concret. Dar orgoliul de seducător versat cu și dorința de a păstra misterul experienței îl face să nu intre în amănunțu intim, ci se gîndea să analizeze localul pentru a sugera cîți mai demonstrativ autenticitatea întîmplărilor de-scrie într-un stil cîți mai frust precum Caesar anunțînd senatul roman despre bătăliile ce a avut de dat sau despre victoriile obținute. Des-tinatul acestor stiri comunicate este însă Tudor Vianu, un Tudor Vianu divers de cel cunos-cut prin opera ulterioară, cîntost cu masca lui Zolli pe figură atunci cînd citește asemenea de-șee victorioase, de aceea atenția

Sub steagul partidului comunist

Urmare din pag. 1

capul său punându-se un preț de 100.000 lei. În iunie 1928, la congresul de la Harkov (declarat la IV-lea Congres), tendința de imbrinare a activității legale cu cea legală este aspru (și pe nedrept) criticată. Unii comentatori au ajuns la părerea că după 1928, pentru un timp, partidul s-a aflat în „pragul destrămării”. Se vorbește despre „pete albe” în mișcare. Într-o asemenea seamă doar de chestiunile organizatorico-administrative, de numărul membrilor de partid, pe lângă exagerări există și mult adevăr în aceste afirmații. Însă, parcursul documente, presa vremii, mi-a îngădui câteva observații nepretențioase. Legalizarea partidului a pus probleme grave și complicate pentru conducere, și pentru membrii de rând. În împrejurări dramatice, numărul membrilor nu a crescut, dimpotrivă. Au urmat perioade de flux și reflux. Ideile înă, ideile de libertate și de democrație au fost mereu în ofensivă. Cred că existența partidului comunist a determinat o amplă mișcare democratică în România, cu momente revoluționare de larg ecou în țară și peste granițe, precum Lupta 29, Grivița 33, marile manifestații împotriva împăratului și războiului. Așa face, în acest context, o referință la presa comunistă și democratică a vremii, la atitudinea unor publicisti, scriitori de seamă, oameni de știință, universitari — și care (cel mai puțin neavând nici un fel de legături directe cu mișcarea comunistă constituțională) au acționat prin activități civice în jurul tribunei ori la catedră, în spiritul ideilor de libertate și dreptate. Tipic azi antologii cuprinzând articole din presa vremii — semnale de Tudor Teodorescu-Branice, Gheorghe Dînu, Gheorghe Ștefan, Constantin G. Brăncuș, Gheorghe Mănescu, Brucă Fox, L. Kalanin, Mircea Radu Paraschivescu, Geo Dumitrescu — adevărate măști de conștiință trează, la datorie, într-o epocă de mari convulsii. Ne sînt binecunoscute intervențiile repetate, de răsunet, pentru instaurarea democrației, pentru elimitarea democratică, în spiritul omului de jos, și lucrătorului și țăranului, împotriva oricărei atentat la

demnitatea națională — intervenții datorate unor scriitori ce își dobîndiseră prestigiu prin pagini de valoare, cit și prin marca strădănie de a impune ideile nobile. Nicolae Iorga, Tudor Arceheri, George Călinescu, Zaharia Stancu, Geo Bogza, Eugen Jebeleanu, Ion Vinca, Demostene Botez, Mihail Ralea... La lesirea din ilegalitate, după douăzeci de ani în care fusese supus teroarei oficiale — într-adevăr, am avut o stăruință și poziție bine instruite! — partidul comunist trimite puțini membri. Important mi se pare însă că la acea dată ideile democratice cuprinseseră masele populare. În realitate, în desfășurarea evenimentelor, istoria mișcării muncitorești, socialiste și comuniste nu a fost niciodată desprinsă de mișcările populare. Terenul era pregătit. Așa a fost posibilă mobilizarea a milioane de oameni pentru preluarea puterii de stat, reconstrucția țării și trecerea la construirea societății socialiste. Clasa muncitoare, țăranimea, intelectualitatea au fost chemate să participe direct în lupta de înfruntare, prin strădanie, a planurilor de dezvoltare, și la elaborarea acestor planuri, la conducerea statului. Sub steagul partidului comunist, în România acestor aproape 40 de ani s-a muncit enorm, și nu vine a crede nici o dată martorii, și-a modernizat o țară de vreme, și avem de-a face cu un timp mindr. Dar, se știe, și-a muncit și s-a realizat totul în condiții grele, cu nu puțin neajunsuri, cu restrîngerii, unele evidente și azi. N-am fost scutiți de greșeli, care au costat și vieți omenești, ori au îndepărtat din circuitul valorilor, pentru o vreme, oameni de valoare — unii dintre aceștia fiind sprînzorii lui ideilor democratice în perioada interbelică. Dacă încrederea maseilor în partid, dacă efortul pentru edificarea unei țări socialiste nu au cunoscut „pete albe”, este tocmai pentru că partidul nostru a avut țările la înfruntare, la timp abateră de la principiile revoluționare, umaniste, stimulatorii, militanți, îndobîndi în anii de după Congresul al IX-lea, pentru aplicarea creșterea și marxismului la realitățile românești, la gândirea noastră, cu spiritul nostru revoluționar.

Simbol al unității de luptă

Urmare din pag. 1

gătirea intrunirilor de 1 Mai. La focul acestor bătălii de clasă s-a format luptătorul năfrîncat, comunistul care s-a situat mereu în primele rînduri în înfruntarea cu oligarhia clasei dominante, pentru apărarea intereselor clasei muncitoare, pentru asigurarea menținerii unui climat conducător astăzi destinelor României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acei ani de luptă, de ample mișcări greviste și manifestații au format detașamentul unit al clasei muncitoare, detașament care avea să înfrîntă cu adevărat demnitatea națională, să înfrîntă pe 23 August 1944, și să deschidă perspectiva celei mai drepte orîndiri, orîndirea socialistă și comunistă. „Niciodată în România — spunea comunistul călîm în această luptă aspră și victorioasă, tovarășul Nicolae Ceaușescu — n-a existat un alt partid politic cu o istorie, aflat de bogată și glorioasă, care să fi luptat cu abnegație și să fi realizat atîta pentru fericirea poporului român, pentru măreția națiunii noastre. Partidul nostru s-a născut și a crescut odată cu proletariatul, destinul său este strîns legat de cel al clasei muncitoare, al întregului popor român.”

În istoria României, voința maseilor a schimbat cursul desfășurării evenimentelor, astfel încît 1 Mai 1939 a devenit o grandioasă manifestare patriotică, antifascistă, antirăzboinică, o înfrîntă chemare la apărarea integrității și suveranității patriei, în acel moment în care arăpa de gheșt a culturii naziste se întînea tot mai mult peste Europa. Fuseseră realizate în toamnă această manifestare de către Partidul Comunist Român. Un rol important în organizarea acestei mari manifestații patriotice, revoluționare a revenit și de această dată tovarășului Nicolae Ceaușescu. Din toate pleburile au răsunat atunci chemarea la luptă. Trădănia de democrație! Trădănia frontului popular antifascist! Vrem apărarea granițelor! Vrem România liberă și independentă.

În toată această perioadă de luptă aspră și grea, manifestațiile de 1 Mai au fost înalte de toate ample reuniuni de forțe ale clasei muncitoare, ale tuturor forțelor democratice și patriotice, pentru a protesta împotriva primejiei fasciste și revisioniste, pentru apărarea integrității teritoriale a României, a independenței și suveranității sale. „Zina de 1 Mai — consuma organul central al Partidului Comunist Român — trebuie să fie o zi de luptă, de grevă politică și de demonstrații de stradă ale proletariatului și maseilor muncitoare pe această platformă a Frontului Unic.”

Între cei care au adus o contribuție deosebită în pregătirea zilei de 1 Mai 1939 a fost tovarășul Elena Petrescu (Ceaușescu), care, laolaltă cu alți tineri uteciști dusese o amplă și rîndnică activitate în cercurile culturale ale breslerilor muncitorești, contribuind la educația patriotică și politică, revoluționară a femeilor muncitoare și a tineretului.

Marile manifestații antifasciste, antirăzboinice care au avut loc la 1 Mai 1939 în Capitală și în toate marile centre muncitorești ale țării, se înscriu ca momente de referință în cadrul general al acțiunilor de masă, revoluționare, organizate și conduse de Partidul Comunist Român.

Unitatea de acțiune pe care Partidul Comunist Român a impus-o manifestațiilor de masă de la 1 Mai 1939 a constituit una dintre cele mai bune exemple de cooperare și colaborare a proletariatului român împotriva primejiei fasciste, pentru apărarea bunului celui mai de preț — independența, suveranitatea României. A fost acea zi una dintre cele mai mari manifestații antifasciste și antirăzboinice din Europa, o încununare a luptelor de clasă de rezistență o demonstrație de fermitate și tărie a clasei muncitoare din România care s-a impus cu putere pe arena internațională.

Cu inimă și priviri spre Partidul comunistilor, în pînă în ziua de azi, în zărilor societății fără război, fără exploatare și luptă poporului român, singur în fața nazismului, victimă a dictatului fascist de la Viena. Și a învinșii, așezînd zidul puternic al luptei și sacrificiilor sale în front național antihitlerist. În acele zile s-a întîrit și mai mult unitatea și înțelegerea poporului român și a partidelor politice care au condus țara spre victorie.

Viguroasa ascensiune a poporului român pe scara istoriei sale mult milenare, marile său potențiale de scriutare și abordare novatoare a vremurilor, de plămîdire și prospectare a viitorului și sinteză supremă a virtuții și virtuții partidului clasei muncitoare, rodul cel mai de preț al tuturor valorilor și tradițiilor progresiste născute pe meleagurile românești. Prin partidul comunistilor, poporul român și-a încununat secolul de luptă și a deschis calea purtate de generații și generații de înaintași, s-a înfrîntă cea legătură dialectică, din străfunduri — trecut-prezent-viitor — ca temelie și resort de propulsare a țării pe cele mai impunătoare culmi ale civilizației și progresului.

În privința „tradiției” românești, schemă înconsecvenților grupuștilor celor nouă nu se tulbură nici măcar cu o linie. Cine ar consulta chiar și într-o sumară ochire „contribuțiile” lor de acum citite, zece sau cincisprezece ani ar observa cu surprindere că, în majoritate, așa-zisii scriitori „Europeni liberi” erau niște agitatoři „tradiționaliști”. Toți comentau literatura din unghiul folclorului și admiteau că miturile pot să lucreze profund pînă și în cea mai absurdă compoziție de inspirație modernistă și „tradiției” nu însemna „doar folclor”, ci și „clasa”, așa încît aluziile la istoria literară păreau a nu se mai termina. O campanie a unui asemenea „tradiționalism” era, nu mai încupe vorba, Monica Lovinescu aceea care, în 1964, se făcea admiratoarea folclorului românesc, a originalității acestuia și exalta elusivă („Unde scurte”, 1978, pag. 104-106). Într-o poemă de Ion Vinca, elogiată, comentatoarea descria „un tîrîm de palniște tradițională asumată” (ibid. pag. 106). La Tulescu, ea descoperea, reluînd ideile ale lui Petru Cornarescu, o „lume magică, de primăndă spiritualitate arhaică”, Tulescu ar fi semnat, prin aceasta, cu Mircea Eliade. Ideile ei desușite folclorice și arhaice, extrase din „Unde scurte” soun enorm de mult prin comparație cu ceea ce Monica Lovinescu profesază mai de curînd. Prin 1967, „tradiționalismul” ei lua forme exclusiviste: „Căc acest demers este singular creator (și nu), n-ar mai fi nevoie s-o arătăm”. („Unde scurte”, 1978, pag. 205). Cincisprezece ani mai tîrziu orice apel la tradiție devenea, pentru Monica Lovinescu expresia pură a unei culturi nepoate, primitive, un „arcanism”.

Interesant e că modificarea poziției și abandonul „tradiționalismului” s-au produs cu o dificultate, pînă prin 1978. „Tradiționalism” în baza unor scheme „folclorice”, promovă Monica Lovinescu și în 1978 („Limite”, 21/mart. 1978). O bleasă de Ionescu i se dădea expresia „lîneretii fără bătrînești și a victorilor fără de moarte” psalmodate în întreg acest text.

În definitiv, tradiționalismul folcloric pe care se baza o vreme grupul „Europeni liberi” nu era, în realitate, decît o foarte bizară apoteoză a „avangardiei”. Oriunde apărea o producție româ-

VIATA CĂRȚILOR Mică enciclopedie de istorie universală

Trăim o explozie a informației. În toate domeniile spirituale necontenită a cunoașterii, înnoirea interpretărilor, înmulțirea cororilor au ajuns lucruri comune, rațiunea actuală de a fi a cunoașterii umane în genere. Ca o consecință firească apare și nevoia de sistematizare a noilor cuceriri, de încadrare a lor în contextul celor anterioare.

Sînt jinduri strîmte de consultarea unei recente apariții a acestei edituri „Mică enciclopedie de istorie universală” — elaborată de Marcel D. Popa și Horie C. Matei, doi autori de mai mult timp consacrați literaturii noastre pentru efortul lor de a ne dăruți sinteze enciclopedice. Cea de acum este remarcabilă din multe puncte de vedere. Are două părți, istoric corelate între ele. În cea dintîi sînt cuprinse, din punct de vedere al timpului, fiecare cu o sinteză asupra evoluției sale istorice, urmată de liste înglobînd pe toți cei care au deținut funcții supreme de conducere în stat (de regulă din momentul proclamării independenței țării respective). În partea a doua sînt trecute (lumea antică, medievală și modernă), orondate tot alfabetic și tratate în același chip ca cele din prima parte. Aici însă cînd informații istorice a fost extins. Afîm modificări de ordin teritorial, sînt date explicații asupra modului în care s-a făcut tranșerul puterii de la un cap încoronat la altul, în care s-a împărțit succesiunea, se sînt înfățișat pretendenții, regentele, schimbările de dinastii. Dealtfel, și la statele din prima parte informația esențială este înfățișată cu numele necesare de transmitere a momentelor cardinale. De pildă, știm cine erau adevărații conducători al statului în condițiile puține însemnate al celor care erau pe tron, sau așăm totdeauna gradul de rudenie cu pretendenții, loviturile de stat, cine a condus statul în absența celui actual.

Era normal ca între statele prezentate un loc aparte să-l revină României. Istoria patriei, din Paleolitic pînă în zilele noastre, se bucură de o amplă tratare, evidențindu-se momentele semnificative și ideea generală a continuității în apăsul carpat-danubiano-pontic. În scurta lor introducere autorii explică modalitatea includerii unui stat într-o categorie sau alta. Diversitatea informației este impresionantă. Sînt state de care mulți n-am auzit, iar aici le găsim înfățișate amănunțit cu conducătorii lor și în timpul lor de „creștere și descreștere”. Desigur, neștiința noastră e o lacună personală. Dar mai e ceva. Este strădania autorilor de a largi aria investigației istorice.

Pentru prima dată avem cu această carte o modalitate unitară de transmitere a numelor de persoane și a denumirilor geografice. Autorii au găsit aici un numitor comun, apelînd la lucrări normative străine și române de mare tradiție sau la unii specialiști din țară.

Nu avem pînă acum o lucrare de acest gen în istoriografia noastră. Multe alte istoriografi nu au o încă. Ea presupune un efort extraordinar o investiție de timp pe care omul grabit al acestui secol nu e tentat să o facă. De aceea și aceste sinteze sînt de mare folos. De aceea de durată este mai mult decît o lucrare de un efort și căldură pe doi istorici de înaltă profesionalitate și o carte bine făcută și extrem de utilă pentru toată lumea. Căci istoria face parte din cultura fiecăruia, fiind un bun cultural al tuturor.

Ion Buli

REVISTA REVISTELOR

Revista Română, nr. 2-3, 1983

Pe linia unei practici deja consolidate, reedităm în „Revista Română” și structura sumară a revistei „REVUE ROUMAINE”, în centrul atenției aflîndu-se Fantasticele în literatură și arta românească. După un instructiv eseu introductiv de Edgar Papu (favorabil față versiunea în limba franceză), intitulat *De reel, un degreé vers le reel, urmeză o veritabilă „microantologie” de texte fantastice distinct în preza românească: Creangă, Eminescu, Caragiale, Galaction, Voiculescu, Mircea Eliade, Stefan Banulescu, D.R. Popescu etc., de notat fiind, totuși, absența unor nume de prim rang precum Macedonski, Mateiu Caragiale, Laurențiu Fulga, Oscar Lemnar, Vladimir Collin. O bogată și riguroasă elaborată sînt de esuri și comentarii au în atenție teme circumscrise aceluiași problematici: Paul Dugneanu, Pour une esquisse typologique du fantastique, Valentin F. Mihaescu, Le pauvre Dionis a l'auberge de Manjola, Alexandru Condescu, La Fantastice benefique, Mihai Coman, Fantastice, mythologique, folklorique, Constantin Prut, Le Monde des éres fabuleux, Nicolae Ciobanu, La mort du Ioan Vestimle. Rubrica*

nească avangardistă, acia care o comentau se găbeau s-o împănăde cu semnificații mitice, cu scheme folclorice românești, promovînd obligația „tradiționalismului” exprimat numai prin „experiment”. O proză de D. Tepeșag devenea, în perspectiva unui recenzent („Limite”, 18/mart. 1978) o variantă a „Mioritei”. Așa neamoa produșii înfășurau pe „Mesterul Manole” breslele lui Ispirescu, „rădicinale arhaice”. Spre a definitiva imposibila combinație „obligatorie” între folclor și avangardă, Virgil Ierunca inventase și o formulă, cam ridiculă: „experiențialism tradiționalist” („Limite”, 21/mart. 1978). Osmoava avangardiei învinsimată în mituri românești părea că nu se mai termină și un eseu dedicat (în „Limite”, 14/dec. 1973) „onirismului” aducea mistificația pe un teren nou. Cu acesta, nu mai era de ajuns ca avangarda să exprime în exclusivitate literatură, dar mai mult, „tradiția” cultă a literaturii române n-ar fi fost de imaginat fără avangardă. „Oniristilor” li se crease numădat de armată de precursori, începînd cu D. Cantemir, cu „Tiganida”, cu Creangă, cu Sadoveanu și Hașdeu. Acest exclusivism lucra hotărît, cu lovitură ca de ghilotină: „În tradiția românească — oțim — onirismul găsește în antecedentele lui organice, pe cînd realismul rămîne un corp străin, nesimțit cu succes”. Ceva din dogmatismul proletcultist, care admite o singură formulă și le excomunică pe celelalte rămăse, în modul cel mai ciudat, și aici.

Astfel de obsesii teritoriale, de eretică sumbră „de direcție” se mai văzuseră la grupul celor nouă, ele outînd să se adune în extremă de conștientă absurdă a tradiției exclusiv „bizare”, negativiste, de avangardă, a literaturii române.

DOR DE DORU

Pentru regizorul Doru Năstase, gloria a venit prea tîrziu, iar moartea prea devreme. Ce ar putea să scriu la dispariția unui prieten atît de iubit, a unui frate pe care nimeni nu mi-l mai dă înapoi? A fost un rob al muncii, încă de la vîrsta de 13 ani, cînd a rămas fără tată, trăind un destin de Jack London bucurestean. Mai apoi a urmat Facultatea de drept, pe care a absolvit-o sîrîluc, numai că pasiunea pentru artă a fost mai puternică, așa că a mai luat odată drumul școlii, cu tenacitate și încredere în viitor. A fost un om frumos din toate punctele de vedere. Puterea lui de muncă era de-a dreptul extrinșară; nici nu țîi dădea seama că are în el sufletele a două persoane. Și ar fi fost întru totul îndelungat fusesse în umbră de unii avizi de glorie, care nu aveau alte poade decît niște cotoane de plexiglas, speșii de sursele care pe care le-o poate impune unei veriabile uragan uman. Afîrmarea că Doru venia dintr-o familie de artiști este din comun. În numai cîțiva ani a reușit să semneze regia unor mari filme românești, care nu se-au făcut de ris cinematograful peste hotare, ba dimpotrivă: Pe-nici nu se trece, Dramul caseilor, Viad Teșeu, Transilvania galbon, cîteva episoade din Un August în flăcăi și Eroi au fost, eroi sînt încă, precum și, iată, acest nou Misterele Bucureștilor pe care de-abia îl isprăvise. Amintiri-vă de marșul Olmuș, ca un reviem eroic, pe care Tiberiu Ulmas l-a scris în filmul „Pe-aci nu se trece” — Doru a fost omul suet al muzicii, de elan romantic, de turnir medieval, de inviere. Amintiri-vă de cavaleade în zori ale erorilor din filmele sale de aventuri — așa era Doru, un om al dimineților violacee, al suliilor soarelui zăcarea pădurilor, un galop de să-năste umană. Dar cîtă muncă la spatele fiecărui fotograf, cîtă sudore de galere, cîtă nervi inflamați!

Personal, l-am cunoscut mai puțin în fierberea activității lui filactice și mai mult ca regizor al unor grandioase spectacole festive consacrate unor mari evenimente. Așadar, cînd se afla în fața scenei pline de mii de oameni, el, blîndul urias, devenea pur și simplu o forță a naturii, emana o energie cum nu mi-a fost dat niciodată să văd la un creator. Dezagăzirea acestuia a lui nu avea nimie tîrziu în fața lui, dar era meritul să-l adăieze treburilor bine, să se construiască omul, avea combustii atomice, totul fiind dublat de un admirabil simț pedagogic, de respect adine față de oamenii cu care lucra în echipă! Nu ne vedeam prea des, numai de cîteva ori ne-am dat rîndușă erorilor în cadrul unor spectacole de dragoste. În ultima zi a anului trecut, în zori, după ce am primit felicitări oficiale pentru

Corneliu Vadim Tudor

Piscuri semene

Urmare din pag. 1

echitate în ordine și orînduire socială internă. Se știe: goana dorobantului care a trimbat puterice și glorios deasupra reutilor de la 1877, adunînd și înmulțind energie, oțelînd bratul brau și așezînd mîncare celor ce purtau „cușma pe-o ureche”, — a sunat trist, stîns și tragic în vremea răscoalii de la 1907... Mișcările sociale din secolul al XIX-lea care au brăzdat și zguduit aproape toate țările europene au avut la noi un spor de semnificație: acela al trezirii, de fapt al reactualizării sentimentului unității și independenței naționale. Aceasta pentru că românii au fost mai tot timpul „cruzați” al acestui sentiment. Se colul al XIX-lea românesc a fost tîlat și fulgerat de răscoală de la 1821 a lui Tudor Vladimirescu, de incredibilă, iscusite și justitate

isprăvi haiducești, de revoluția de la 1848 — deslînte „aripății” și repede înăbușită, — prin destinele dramatice și exemplare ale marilor ei bărbați precum și prin programul și chemările ei pătimate au tîlat proiect de lumină în timp care au dus către înfrîntarea unui stat ce nu era nici în trecut și modern. În anul 1849 a înlesnit și a deschis calea către independența Principatelor Române Unite.

„Atunci, la 9 mai 1877. În fața Camerei și a Senatului, ministrul de externe („al treburilor dinafară”) marele om de stat Mihail Kogălniceanu, pe al cărui ameri lăcări, puterice și neînduplecat s-a sprînzînt o mare parte din faurirea destinului modern, ascendent al României de azi bu chiar o parte din temelurile literaturii ei declara cu voce răspăcîtorii poate tremurată-emotională: „Așadar, d-lor deputați nu am cea mai mică încredere în frică de a declara în fața Reprezentanței Naționale că noi sîntem o națiune liberă și independentă.”

„...Au trecut ani, țara s-a urmat cursul ei stînos de gospodărie mai bună sau mai rea cum s-a întîmplat și pe mai întîmplă.”

„Dar unde a fost ane uneste acel 9 mai 1877 cu acel 9 mai 1945.

„Se rezumăm, punctul de plecare al acestui arc sau dialog în timp și peste timp a fost la noi actual revoluționar întruonțional de la 23 August, act curajos și organizat, punctul de departajare a fost o acțiune curajoasă specific poporului nostru și surprinzătoare doar pentru facistii — se știu comentariile de presă și radio ale sîlășilor din vest. Numai datorită acestei întruonții, germanii au pierdut atunci generalii și o mie de ofițeri.

Viata militară, nr. 4, 1983

Pe acest nou număr al revistei „Viata militară” se remarcă prin preocuparea specială de a oferi cititorilor un bogat și instructiv florilegii de texte de literatură artistică, vînd o acută peete originală, semnează Nicolae Dumbrăvă, Mihail Negulescu, Nicolae Boghian, Marcus C. Nica, pentru ca la rubrica „nclau” să înțîlmim numele unor promiștorii tineri: Ion Bărbăcioiu, Dorin Bălănoiu, Olga Abeg, Teofil Ciubotaru, Rubrica „Atelier” il are ca oaspete pe Nicolae Dan Frunțelă, în dialog cu Nicolae Boghian. În același număr, în paginile culturale-artistice, semnează Radu Theodoru, Adrian Mierluscă, Petre Ghelmez, Gheorghe Istrate, Gheorghe Tomozei, Toma George Măiorescu, Aurel Martin, Nicolae Ciobanu, Haralamb Zîncă.

„Arma română s-a angajat apol ferm să ducă înapoi, să bată cu călcăiele în retragere cizma brună care călăsea arrogant meleagurile unioanșose și mămoase ale acestui pămînt, sărăcîșii și umilindu-i și înfrîngu-i, să-mănească întru război necurată anapoda și nedorită.”

„Pînă la sfîrșitul războiului antifascist armatele române au străbătut eroic circa 1 700 km, au traversat 20 masivi muntoși (mi-au rămas acolo zăbovînd întru eternitate) doi unchi tineri și toți — Ion și Mihail — țîlela pentru că au avut un rînd tremurător și ud în locuri — au participat la eliberarea a 3 813 localități etc...”

Sînt, par cifre dar sînt cifre-emotii, acoperite de glorie și de abnegație.

Arma română a pierdut peste 167 000 oameni. Acestora sînt urmele sînt numere neologaritmice, neincadrabile a căror rădăcină pătrădă o putem afla ridicînd la pătrat ori la cub, de fapt la nici o putere — dureza celor de această atunci țîci primenu știrca sență și zăcarnic — mișingierole neputînd fi egalată de altcine.

„Dar ei, acești eroi ai noștri, au intrat frumos în istorie, sînt legănați în tîm și ritm etern folcloric far unora ochilor, obrazul, gestul curajos osfăsose le e tîlat în piatră ori în mormură de cîmpii, altora litera de tipar le povestește cu fidelitate și se evita fîpțe de armă, de patriotîm și eutanază.”

Ceea ce, cum stînga, au încercat să facă și rîndurile de față.

Cronicar

PSEUDO-CULTURA PE UNDE SCURTE (XV)

Campanii convenționale: „Tradiția”

posibil de Sanda Stolejan, (în „Limite” 15/mart. 1974), susținea că se va lărnească o legătură cu esențele (...) cu fibra lărnească daco-tracă și a două oară prin apartenența la credința de tip răsăritean”. Asupra acestei idei nu s-a mai revenit, probabil și din pricină că „sămănătorismul” fusese legat încă din 1944 de Monica Lovinescu de „proletcultism” și de „dogmatism” („Unde scurte”, 1978, pag. 106). Ar fi fost extravagant ca să se admită, în condiții de monopol, lina „lărnească” a literaturii române. Sovărlrile pot fi exemplificate încă și mai spectaculos. În 1974 (în „Limite”, 16/febr. 1974), Șerban Cristovici laudă o idee după care „vîltoarea creatiei artistice și literare este nu atît în angajamentul politic (...) cît în revincerea universurilor militice”. Cum s-o purte alături această „deolizare” (proprie etapei „avangardiste” a „Europel libere”, care în 1974 se termina de „literatură erminamente politică a lui Paul Goma sau, mai recent, Virgil Tînașu se se poate exculca logic. Astfel de inconsecvențe unde intră fragmentar cîte o părere verificabilă dar, în majoritate, absurditățile, au motivația în metamorfozele „ideologice” literare a „Europel libere”, — libere, în adevăr, să promovaze azi o „teorie” și mine opusul acestora. Ar mai rămînea de văzut întru cît „tradiția”, citită de grupul verificat, însemnăcau no doar mitologie și folclor, ci și literatură cultă, clasică, mari repere. Aici unele opinii oăreanu, prin 1978-77, e să se apropie de adevăr. Cîte cîte neva suflarea valorificarea „strămoșilor gonali Bălcăoșu și Eminescu” („Limite”, 20/dec. 1975). Aceasta era, în literatura română, în curs însă unei aluzie la aceasta, ca și cum fenomenul nu era cunoscut. În alt loc, „tradiționalismul” lui Blaga, Ion Barbu și Dan Botta era elogiat: „toți trei au avut același rădăcinii în tradiția noastră. Anulă în fața tradiției și că se rădăcîncea o idee absolut necunoscută, contrazîcî de tot ceea ce se făcea și se face acolo. O recenzie,

Tradiționalismul, pe care grupul verificat îl îmbrățișase în scocul pur diversionist, „sămănătorism” pînă acum cînd, sase ani, a devenit, prin vocea de acum curat obiect de ridicare țîzaru. Lui Ion Cristovici (emisiunea din nov. 1978) — în pînă — sedentara literaturii tradițională, cuminție, stabilizată”, „conformistă”, ea ar însemna „mărgine și anacronism (...) o formă a desuetudinii”. În ceea ce îl privește pe acesta, ar fi poate indicat să se propună o lectură a revistelor „Limite” și a cînetului „Ethos” (pe care îl cunoștea toșii, din moment ce colaborase acolo chiar în 1973); surpriza lui ar fi enormă, căci, lîundu-se după acele publicații, ar rezulta că a nimerit printre „tradiționalisti”.

Artur Silvestri

CU HOWARD BRENTON despre:

- MENIREA DRAMATURGULUI CONTEMPORAN
• ROMANI ÎN BREITANIA
• PASIUNEA PENTRU ISTORIE

M-ar interesa mai întâi cind s-a infiripat în sufletul dumneavoastră dorința de a deveni dramaturg? Cind ați început să iubiți drama...

Howard Brenton, dramaturg britanic, în timpul unei prezentări la Teatrul Royal Court...

Ce înseamnă să muțcești ca dramaturg? Puteți fi mai explicit? Este vorba de specificul muncii. Cind spui că ești vinător, înseamnă că te duci prin păduri și vinezi căprioare...

cind teatrul scris de mine a putut produce controverse, discutii aprinse chiar și în Parlament...

Piesa dumneavoastră Romanii în Breitania a produs ascemenea controverse. Cum ați ajuns la această piesă? M-a interesat mult timp trecutul romanilor în Anglia. Dar multă vreme nu am găsit literatură...

— Această istorie a Angliei vă obligă personal? Bineînțeles. Cu toate că în această țară care nu a mai fost invadată timp de sute de ani...

— Credeți că există o diferență între teatrul numai ca literatură și teatrul care trebuie să fie jucat? Mie îmi plac cuvintele. În primul rând. Dar atunci cind scriu, scriu imaginându-mi scena și ce pot să facă actorii...

— Credeți că întotdeauna dramaturgul englez a tinut legătura cu scena teatrului? Cum își rezolvă un dramaturg englez problema conflictului pe care poate să-l aibă cu regizorul vizavi de viziunea scenică?

— Dacă a esua înseamnă și a reuși, da. Cum își rezolvă un dramaturg englez problema conflictului pe care poate să-l aibă cu regizorul vizavi de viziunea scenică? — Lupti! Încerci să lucrezi cu același regizor mai multe piese...

— Credeți că literatura dramatică, textul dramatic și teatrul sunt două lucruri diferite? — Pot exista spectacole fără scriitori, cu texte incropte de actori. Această modalitate a fost în modă în Anglia...

— Este bine ca valorile dramaturgice ale diferitelor popoare să fie cultivate pe marile scene ale lumii? Este ideal. Din acest punct de vedere Anglia se protejează pe sine, adică lucrurile străine...

CHINA '82 (XV) SUD

Să lași la Beijing în plin decembrie un ger uscat în stare să crape pietrele, și să poposești după trei ore de zbor printre palmieri, pe tărmlul mării din dreptul strimtorii Taiwanului...

SPECTACOLUL LUMII văzut de Ioan Grigorescu
crată. Pină și în marginea imediată a taluzurilor călă ferate, pină în buza canalelor de irigații...

Provincia Fujian, cu o populație de 25 de milioane de locuitori, a fost pînă de curind închisă vizitatorilor străini...

Un simțămint de prietenie

E-o moleculă necesară acestei lumi prietenoase și molecula ei vitălie. Conține aer foc și apă care mai cinștină rindulă și greutatea corporale...

Spuneți-mi cîtă greutate are un simțămint de prietenie al unei fete din Changchun în lumea noastră ca o moleculă.

Li Yu Giu

La Fuzhou vizitez o fabrică de „laci”, adică de obiecte de artizanat specifice locului produse din acea substanță care se extrage din rășina...

În fața Fuzhouului se află insula pe care se înalță muntele Kuku San, sau „Muntele-tobă”, botezat astfel după o uriașă lăspede din virful lui...

Jocurile de baștină. Adeseori vin de peste mări și țări să-și vadă frații și surorii sau măcar locurile în care le-au copilărit părinții...

Tocmai aici, în insula ce mi-ar fi oferit poate cele mai îndulcite portrete de chinezi mediodieni...

ANIVERSĂRI UNESCO

Clasicizarea unui modern

Un sondaj francez de opinie sub semnul întrebării: „cine este cel mai important scriitor?”...

Mozart, Rossini. Contribuția lui Stendhal la diversificarea modalităților de trăire a fost, astfel, deplin ilustrată. Voi zăbovi aici și acum asupra acestui ultim aspect...

Paul Tutungiu

Londra, februarie 1981

sus, vespnic avind de valorificat întreruperea sub deviată de la scopul ei. Cum despre alte intermedii eu scriu avind în țel un text special consacrat popularizării valorilor literare...

SPORT Patria alegorică a dragostei

Primăvara, care-1 patria alegorică a dragostei, m-a nădat, în prima săptămână de mai, în muni, prin niște sate care se numesc — l-auziți! — Coadă Malului...

Mă bucur că în plutonul nostru de elită nu se cunoaște — și poate nu se va cunoaște pînă-n ultima etapă — echipa campionă. Lupta dără dintre Dinamo, Sportul studentesc și Universitatea Craiova trebuie purtată, însă, sub semnul onoarei...

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frantelăstă, Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), Teodor Balș (secretar responsabil de redacție)

REDACTIA: București, Piața Școlilor nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTIINȚEI